

Velké filmy se Česku stále vyhýbají

O spolupráci se zahraničními produkcemi, pobídkách a problémech s natáčením v Česku hovoří filmař Radomír Dočekal.

ROZHOVOR

str. 12–13

Syrská válka na vlastní kůži

Situaci v obleženém kurdském městě Kobaní, kde bojují i ženské milice, popisuje Lenka Klicperová.

REPORTÁŽ

str. 4–5

● CZK/EUR • 27,060 / -0,05 Kč ● CZK/USD • 24,661 / +0,155 Kč ● PX • 889,69 / +0,75 % ● EURO STOXX 50 • 3 037,35 / +0,81 % ● ZLATO • 1256,05 \$ / -0,95 %

KOMENTÁŘ: KONEC KLASICKÉ POLITIKY / str. 14

Krátce

Noční spoje na Západ bojují o přežití

Nočních vlaků v Evropě ubývá, Deutsche Bahn je příští rok zruší zcela. Jsou totiž příliš ztrátové. Nahnutý je tak i osud linek z Prahy na Západ. **str. 6**

Norsko poprvé sáhne na ropné fondy

Na norskou ekonomiku dopadá pokles cen ropy a vláda zkouší hospodářství rozhýbat veřejnými výdaji. Náklady mají částečně vykryt prostředky ze suverénního fondu. **str. 8**

Auta z Ghany si hledají cestu na trh

První výrobu automobilů v Ghaně rozjel tamní byznysmen a kazatel Kwadwo Safo. Značka Kantanka se potýká s nedůvěrou. **str. 9**

Kobry a užovky vládly Českým lvům

Sociální drama Kobry a užovky získalo šest cen české filmové akademie, Sedmero krkavců má tři. **str. 20**

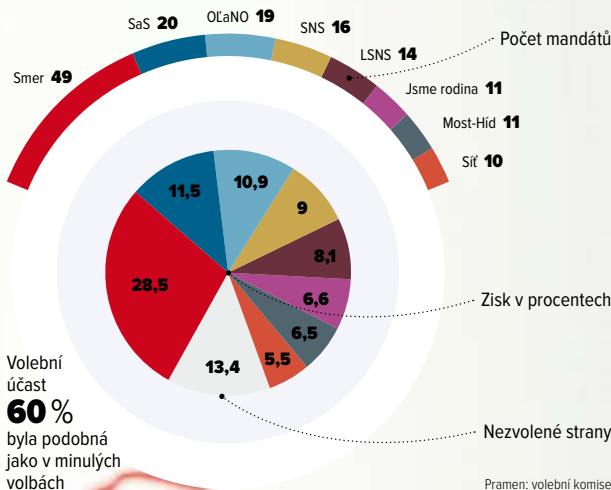
twitter.com/e15news

PAVLA PALAŠČÁKOVÁ:

Tak dlouho se straší imigranty, až je v parlamentu Kotleba. Buď to Fico chtěl, nebo neumí odhadnout důsledky svých činů. Obě důvody skončit.

Ústup ze slávy

Jak dopadly slovenské volby

Smer slovenského premiéra **Roberta Fica** nebude mít v parlamentu **ani třetinu poslanců**. Před čtyřmi lety vybojoval 83 mandátů a mohl vládnout sám, nyní musí v roztržitém parlamentu přimět ke spolupráci alespoň tři partnery. Případná dohoda s některými subjekty bude vyžadovat **značné kompromisy**. **ZAHRAŇČÍ / str. 10**

Foto profilmedia.cz

9 771803 454307 16066

Zápisník
Jany Havligerové

Vláda to má nahnuté

Visegrádská skupina se při svých jednáních s EU emancipuje, kvitoval s uspokojením ředitel zahraničního odboru Pražského hradu Hynek Kmoníček. Podle něj se začíná chovat jako blok zemí, které mají uvnitř unie společné politické, geopolitické i ekonomické zájmy. Ano, bohužel. Nejznepokojivější jsou ty geopolitické.

Spokojenost se Sobotkovou vládou podle únorového výzkumu CVVM klesla na dosud nejnižší míru. Nejvíce Čechů je nespokojeno s lidmi ve vládě, a to 59 procent, spokojeno s nimi je pouze 31 procent. Dotazovaní také negativně hodnotili komunikaci kabinetu, nespokojeno bylo 57 procent z nich. Ani činnost vlády jako celku nehodnotí lidé dobře. S její prací nebylo spokojeno 55 procent dotázaných. Teď má šéf ANO o důvod víc, proč volat po tom, aby se parlamentní volby konaly už v červnu 2017. I když i do června příštího roku je ještě dost daleko...

Nová ministerská vyhláška praví, že než se vodáci pustí do splouvání jezu, musí žádat o povolení jeho správce. Kdo povolení mít nebude, měl by přenášet lodi po souši. Za sjetí šlajсны bez povolení totiž hrozí pokuta ve výši až 200 tisíc korun. Proti novince se pochopitelně bouří vodácké kluby, kanoisté i podnikatelé. Ministerstvo dopravy spolu s rezortem zemědělství prý už vymýšlejí opravu. Ale stejně, úředník, který tohle vymyslel, by rozhodně měl dostat metál za blbost století.

Protagonisté dne

Peter Arne RUZICKA
ŠEF ORKLA

Antimonopolní úřad schválil prodej Hamé norskému holdingu. Ten díky převzetí firmy zdvojnásobí svůj obrát ve střední Evropě.

str. 7

Erna SOLBERGOVÁ
NORSKÁ PREMIÉRKA

Poprvé v historii sáhne na rezervy suverénního fondu. Chce jimi rozhybat ekonomiku po propadu příjmů z prodeje ropy.

str. 8

Ján FIGEL
LÍDR KDH

Nabídne křeslo poté, co se jeho křesťanští demokraté poprvé v listopadové éře nedostali do slovenského parlamentu.

str. 10

Foto profilmedia.cz

ČESKÉ STANOVISKO. Premiér Bohuslav Sobotka (ČSSD) chce na summitu EU – Turecko zdůraznit i nutnost pomoci Řecku, tedy zvýšit tlak na Turecko, aby konečně přijímalo zpět z Řecka uprchlíky, kteří nemají nárok na azyl.

Sobotka: Uzavření balkánské migrační trasy je stále naléhavější

■ Západoevropské země jsou mírně optimistické, visegrádská čtyřka stále skeptičtější a Turecko slibuje, že z Řecka přijme zpět ekonomické migranty. Taková atmosféra panovala před klíčovým summitem EU – Turecko.

Jana Havligerová

Lídr evropské osmadvacítky se shodují, že Turecko musí do 1. června plně uplatňovat dohodu o zpětném přijímání nebo významně omezit jejich příliv do Evropy. Ankara tuto možnost „začala zkoumat“, podle tureckého ministra zahraničí Mevlüta Çavuşoglu by se opatření mohlo týkat například Maročanů, Pákistánců nebo Afghánců. O migrační krizi se bude opět jednat na summitu Evropské unie a Turecka, který dnes začíná v Bruselu.

Předběžná diplomatická jednání sice naznačila možnost shody v řadě požadavků, a to jak ze strany Turecka, tak EU, ale země V4 dál trvají na uplatnění takzvaného plánu B. „Naléhavost uzavření migrační trasy

Rakousko už podle premiéra Sobotky fakticky spustilo

plán B,
tedy uzavření severní řecké hranice.

západním Balkánem roste,“ prohlásil Bohuslav Sobotka navzdory tomu, že za prvořadý úkol stále považuje ochranu vnější schengenské hranice. O potřebě uzavřít migrantům balkánskou cestu hodlá na summitu hovořit se svými protějšky.

„Česká republika chce mluvit nejenom o tom, jak funguje dohoda s Tureckem, ale také o potřebě uzavřít balkánskou cestu migrace. Tak, abychom vyslali jasný signál. Jednak k těm, kteří obchodují s lidmi a vytvářejí nereálné naděje, co všechno uprchlíky v Evropě čeká, jednak k uprchlíkům samotným,“ řekl Sobotka. Plán B, tedy uzavření severní řecké hranice, podle něho už fakticky spustilo Rakousko, když ohlásilo tvrdou regulaci migrace. Český premiér zdůrazňuje i nutnost pomoci Řecku. Pod ní si představuje zvýšený tlak na Turecko, aby konečně přijímalo zpět z Řecka uprchlíky, kteří nemají nárok na azyl. Dodává k tomu, že ač Řecko neplní podmínky Schengenu, nemělo by být ze schengenského prostoru vyloučeno.

Evropská komise ve zprávě zveřejněné před jednáním v Bruselu konstatovala, že Turecko již pokročilo v plnění listopadové dohody s EU. I ta má vést k omezení pohybu uprchlíků do Evropy.

Technologické agentuře hrozí, že na ni spadne odpovědnost za dotace z EU

■ Odpor proti jmenování Petra Očka šéfem Technologické agentury sílí. Instituce se obává ztráty nezávislosti.

Pavel Otto

Sporný návrh na zvolení Petra Očka z ministerstva průmyslu a obchodu do čela Technologické agentury může změnit dosavadní nezávislé postavení instituce podporující spolupráci vědecké sféry a firem. Cílem nemusí být jen odstranění stávající předsedkyně Rut Bízkové, ale i to, aby agentura převzala odpovědnost za všechny problémy s evropskými dotacemi pro

výzkum, které vznikly a ještě vzniknou.

Poslanecká sněmovna nyní projednává změnu dvou zákonů, podle nichž se má rozdělit CzechInvest na část, která bude mít na starosti investice, a část realizující operační program Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost. Rozdělení však naráží na odpor části členů hospodářského výboru a kromě toho se stále častěji objevují pochybnosti o udržitelnosti osmačtyřiceti výzkumných center, která byla pomocí bruselských peněz vybudována. Záměrem je podřídit Technologickou agenturu služebnímu zákonu, a tím umožnit, aby na ni mohla být převedena odpovědnost ministerstva průmyslu a obchodu a CzechInvestu za evrop-

Výzkumná rada Technologické agentury zdůraznila, že Očko nebyl navržen

nikým

z výzkumné sféry.

KANDIDÁT. Petr Očko získal dvě nominace na post šéfa Technologické agentury. Její nynější šéfová Rut Bízková 58.

ské dotace a problémy s nimi spojené, shodují se zdroje deníku E15. Za dané situace jde údajně o to, aby ministr Jan Mládek (ČSSD) nemusel čelit kritice za neúspěch před podzimními senátními volbami, ve kterých kandiduje. Těmto informacím nahrává skutečnost, že právě Očko měl být ředitelem té části rozděleného CzechInvestu, která

by spravovala dotace pro výzkum. I z těchto důvodů sílí výhrady proti tomu, že vládní Rada pro výzkum, vývoj a inovace nominovala Očka na post šéfa Technologické agentury. „Kvalitní návrhy na zvolení Rut Bízkové neprošli. Opět se prohloubí genderová nevyrovnanost tím, že v představenstvu agentury nyní nemá být žádná žena,“ uvedla Rada vysokých škol.

Univerzity se pozastavují také nad nečekanou změnou nominačního procesu. Aby Očko mohl kandidovat, získal na poslední chvíli dvě nominace. Bízková jich přitom měla osmapadesát, když ji spolu s vysokými školami doporučily ústavy Akademie věd, hi-tech firmy či Svaz průmyslu a dopravy.

Volbu Očka, kterou ještě neschválila vláda, napadla rovněž výzkumná rada Technologické agentury. Připomněla, že „státní úředník nebyl navržen nikým z výzkumné sféry“.

Krátce

Zeman: Na podpis čeká dvacet dohod s Čínou

Čína by podle prezidenta Miloše Zemana mohla v Česku investovat dalších 45 miliard korun. Uvedl to v televizi Prima s tím, že k podpisu jsou připraveny dvě desítky konkrétních obchodních dohod. Sdílel rovněž, že Čína v Česku zatím investovala kolem deseti miliard korun. Před jejich podpisem nechtěl upřesnit, čeho a jakých oblastí se dohody týkají.

Více E15.cz

Zaorálek nesouhlasí s dřívějšími volbami

S dřívějšími sněmovními volbami, jež navrhl vicepremiér Andrej Babiš (ANO), nesouhlasí ministr zahraničí Lubomír Zaorálek (ČSSD). V České televizi uvedl, že země potřebuje stabilní vládu dodržující pravidla. Babiš návrhem na volby už v červnu 2017 místo na podzim reagoval na podporu omezení podnikání ministrů ze strany koaličních partnerů ANO.

/čtk/

NÁVRAT DOMINANTY

VSTUPNÍMU SÁLU zámku v Lednici ode dneška opět kraluje 690kilogramový historický lustr dlouhý patnáct metrů. Restaurátoři na něm od loňského září odvedli práci za 800 tisíc korun.

O „rychlosestry“ se vedou spory

■ Zkrácení doby studia na zdravotní sestru má přilákat více zájemců.

Adéla Čabanová

Dlouho očekávaný zákon o vzdělávání zdravotních sester se právě dokončuje. Po připomínkovém řízení je jasné, že ani dlouhá příprava nezajistila novele jasnou podporu. Zákon má snížit nedostatek zdravotních sester v nemocnicích, podle kritiků ale zásadní problémy neřeší, prestiž sester může snížit a neodpovídá potřebám praxe. „Cílem je především zkrátit jejich přípravu. Mohlo by to přispět k přílivu dalších uchazečů o studium,“ uvedla před poslanci zdravotního výboru hlavní sestra ČR Alice Strnadová.

Novela nic nemění na tom, že všeobecná zdravotní sestra

má po maturitě vystudovat tříletou vyšší odbornou, případe vysokou školu. Nová však má být možnost pro absolventy zdravotnických středních škol nebo jiných vyšších zdravotnických oborů zkrátit studium na jediný

Co když na sestru vystuduje muž

Novela zákona o vzdělávání zdravotníků řeší i problém, jak oslovovat muže, kteří absolvovali středoškolský obor praktická sestra – má se mu říkat praktický ošetřovatel. Protějškem všeobecné sestry s vyšším vzděláním má být všeobecný ošetřovatel a dětské sestry dětský ošetřovatel. Neplést ovšem s ošetřovatelem bez přívlastku. Tím se lze stát po absolvování prostého kvalifikačního kurzu.

rok. I dnes se řada absolventů středních „zdrávek“ rozhoduje pro vyšší zdravotnické studium, pro ně by se tedy cesta k samostatné práci všeobecné sestry zkrátila. Pro část lidí z oboru je to však kontroverzní. Zároveň by se usnadnil přechod například z profese porodní asistentky, kterých je zatím dostatek, na sesterské povolání.

Česká asociace sester poslala k novele 31 připomínek. „Navrhované zkrácené vzdělání neřeší nastupující personální krizi nedostatku všeobecných sester,“ míní šéfová asociace Martina Šochmanová. Změnit se má také název zdravotnického oboru, který se studuje na střední kole. Dnes je to zdravotnický asistent, podle novely praktická sestra. Nadále však má většinu ošetřovatelské péče poskytovat jen pod dohledem vzdělanější sestry.

NÁZORY str. 17 Více E15.cz

Válka s Islámským státem na vlastní kůži

ŽENY I MUŽI. Kurdové se svými spojenci se chystají pohřbit devět mladých žen a mužů, kteří padli ve válce s Islámským státem při obraně města Kobaní.

■ **Území Rojavy v okolí města Kobaní**, na severu Sýrie u hranic s Tureckem, brání proti IS spojenecké Syrské demokratické síly. Ochranu oblasti pod správou Kurdů zajišťují nejen **kurdské jednotky, ženské milice, ale i bojovníci z řad Arabů a křesťanů**. Zásadní pro chod města je **zprovoznění blízké přehrady**, klíčového zdroje elektřiny.

Lenka Klicperová

Nad hřbitovem v Kobaní se kupí těžké mraky. Zima roztrásá až do morku kostí. Je nevlídno, temné nebe nevěští nic dobrého. Přesto se vojenský hřbitov za městem pomalu plní lidmi. Přišli snad úplně všichni, kdo se do válkou zničeného města vrátili, aby se ho pokusili vzkřísit jako Fénixe z popela. Dnes je smutný den. Do země budou uloženy ostatky devíti martýrů – tedy mla-

dých žen a mužů, kteří padli ve válce s Islámským státem.

TENKÁ MULTIETNICKÁ LINIE

Kobaní bylo od Islámského státu osvobozeno sice před více než rokem, ale válka tu pokračuje dál. Jen se posunula o takových třicet kilometrů za Kobaní, směrem na řeku Eufrat. Ta se teď stala frontovou linií a islamisté tu prudce útočí na pozice jednotek SDF (Syrian Democratic Forces). Tyto jednotky jsou jakousi

společnou platformou pro všechny obyvatele severní Sýrie – oblasti tzv. Rojavy. Toto území mají pod svou správou Kurdové, ale žije zde i značné množství Arabů a dalších menšin.

SDF tak zahrnují kurdské jednotky YPG a ženské milice YPJ, dále arabské milice, křesťanské milice a také některé skupiny Free Syrian Army. Už se tedy nedá hovořit jen o Kurdech, kteří zde bojují proti extremistům z IS.

Muži a ženy v uniformách nakládají na ramena červeně potažené rakve s portréty zabíjených spolubojovníků. Padli většinou při obraně přehrady Tišrín, kde nyní probíhá ofenziva Islámského státu.

UPROSTŘED BITVY

Důležitá přehrada s elektrárnou se IS nechce vzdát. Na frontu velitelé deponují všechny dostupné jednotky a veškeré těžké zbraně včetně tanku. Kolem přehrady duní jedna rána za druhou, rakety a střelba z těžkých zbraní se ozývá téměř nepřetržitě.

Jsme na cestě k frontové linii. Naše auto ostřelují islamisté teplem naváděnými střelami. Pak se mi podaří dostat se s malou jednotkou přímo doprostřed bojů v okolí přehrady. Pod nepřátelskou palbou jsme neustále několik hodin.

V „mé“ jednotce je několik velmi mladých kluků, nejmladšímu bude tak 14 let. A kromě Kurdů jsou tu i Arabové. Přesunujeme se pěšky z jednoho palpostu na druhý, v otevřené krajině to duní jako na střelnici a já se pomalu smírám s myšlenkou, že tohle nemůžu přežít. V tvářích mých společníků lze číst opravdové napětí, když se u naší pozice objeví tank Islámského státu.

V chvíli nejtěžší naštěstí zasahuje „friend Obama“ – tedy bombardování pozic islamistů koaličními letadly.

NADĚJE NA ELEKTRINU

Po několika hodinách se dostávám do relativního bezpečí u základny na Tišrín, odkud vojáci z SDF poslali důležité koordináty pro spojenecká letadla.

Pokud by strategický Tišrín padl, znamenalo by to,

ODTUD SE NEUTÍKÁ. Z Kobaní lidé do Evropy neodcházejí, naopak, desetitisíce se jich vrací. Do obrany se zapojují i ti, kteří měli domy v okolních vesnicích, kde stále ještě není bezpečno.

že s elektrinou pro největší město oblasti Kobaní bude nadlouho konec. Takhle se místní těší, že už za měsíc, inšallah, bude mít město opět po letech přívod elektrické energie. Zatím tu v noci mohou svítit jen ti, kteří měli dostatek peněz na to, aby si zakoupili generátor.

V noci je Kobaní stále tak trochu město duchů. Zvlášť to kontrastuje se sousedním městem za tureckou hranicí, nyní téměř neprodyšně uzavřenou, kde svítí tisíce světel.

ČISTÍ MĚSTO OD RUIN

Kobaní se však od doby, kdy jej obránci doslova vyrvali z rukou IS, změnilo. I když bylo z drtivé většiny rozbořeno spojeneckým bombardováním (jinak by špatně vyzbrojené kurdské milice město samy nedobýly). Nemůžu věřit svým očím – tam, kde se ještě v září při mé poslední návštěvě tyčily hrůzostrašné ruiny, je nyní čisto a prázdné.

Vláda kantonu Kobaní a rojavská administrativa vůbec se snaží vyčistit město od ruin. Vozí se za město

a sypou se do obrovských jam, případně se drtí z ruin používá na vysypávání nových cest.

Z Kobaní lidé do Evropy neodcházejí, naopak, vrací se jich sem stále více, přicházejí i ti, kteří měli domy v okolních vesnicích, kde stále ještě není bezpečno. „Do Kobaní se vrátilo podle mého odhadu tak 40–50 tisíc lidí,“ říká nezávislý politik a dřívější člen vlády kobanského kantonu Idris Nassan.

UPRCHLÍK OSTUDOU RODINY

Pokud někdo chce Kobaní opustit, musí tajně – kdyby se to provalilo, byla by to ostuda pro celou rodinu. Odejít ze severní Sýrie do Evropy znamená riskovat několikrát – zastřelení na přísně střežené turecké hranici, cestu přes moře, přes celou Evropu.

Navíc je třeba zaplatit převaděčům nesmírné sumy – třeba 10 tisíc dolarů za jednu osobu. Lidé v Kobaní jsou ale zvláštní – jejich město je stále v troskách, oni však přesto toto místo milují a za žádnou cenu jej nechtějí opustit. „Já strávil skoro rok v Německu a tak se mi stýskalo, že jsem se musel vrátit,“ říká hudebník Farhad Mala, hráč na loutnu saz. „V Kobaní jsem doma.“

Autorka je šéfredaktorkou časopisu Lidé a Země

Ženy v boji s Islámským státem

Syrský Kurdistan už je poměrně proslulý účastí ženských jednotek v boji s Islámským státem. Režim v Rojavě – kurdských kantonech Sýrie – je inspirován ideologií Abdullaha Öcalana, vůdce PKK, který byl v Turecku odsouzen v roce 1999 za vlastizradu, terorismus a účast na bombových útocích. Jde o marxistický režim se silným důrazem na feminismus. To vede do armády tisíce žen, které chtějí dokázat, že zastanou všechno, co muži. Dlužno podotknout, že se jim to v armádě daří. Členky YPJ, ženských milic, jsou rovnocennými bojovnicemi. Na frontové linii podél Eufratu se střídají opevněné posty mužských milic pravidelně se ženskými. Kromě kurdských jednotek YPJ vznikají také ozbrojené milice křesťanek a Asýřanek v rámci tzv. Syriac military council. Toto uskupení je součástí SDF. Ženy ve zbrani potkáte v Rojavě na každém kroku – jsou také součástí vnitřních bezpečnostních jednotek Asayish. Důvody žen, proč se chopily zbraní, shrnuje na frontě u Jarabulusu triadvacetiletá Zilan Bilitan: „Chceme chránit naši zemi a bojovat za ženská práva. Jsem si jistá, že ženy dokážou to, co muži – sama jsem v Tal Tamar zajala jednoho islamistu z IS. Až skončí rojavská revoluce, budeme dál bojovat za naše práva.“

SOS Kobaní

Autorka reportáže společně s kolegyní Markétou Kutilovou po první návštěvě Kobaní v srpnu a září loňského roku založily veřejnou sbírku SOS Kobaní. Provozují ji pod hlavičkou spolku Femisphera. Účelem sbírky je pomoc obyvatelům Kobaní při obnově města. Za dosud zaslanych 400 tisíc korun se například nakoupila technika do sedmi škol a dvou zdravotnických zařízení, nechalo vyrobit 300 školních lavic a pracuje se na stavbě provizorní školy ve vesnici Kumlik. Sběrka je stále otevřená. www.soskobani.cz

BOJ O PŘEHRADU. Ve chvíli nejtěžší zasahují Kurdy přivolané koalici letouny a bombardují pozice IS.

Noční vlaky bojují o přežití

■ Nočních rychlíků v Evropě ubývá, Deutsche Bahn je příští rok zruší zcela. Nahnuť je tak i osud linek z Prahy na Západ.

Jan Šindelář

Zatímco České dráhy počítají do dalších let zhruba se stejným rozsahem provozu nočních vlaků jako dnes, zdaleka to neplatí o všech dopravcích. Především těch na západ od Aše, což bude mít vliv i na linky z Prahy. „Protože noční spoje jsou mezistátní, vždy je zde také nutná spolupráce a dohoda se zahraničními kooperujícími partnery,“ řekl mluvčí Českých drah Petr Štáhlavský.

Nočním vlakům zvoní umíráček hlavně v Německu. Tamní Deutsche Bahn se je rozhodla po letech omezování od příštího roku zcela zrušit. Poukazuje přitom na jejich ztrátovost, kterou prohlubuje hlavně levnější konkurence nízkonákladov-

Foto: čtk

vých letů a nově i dálkových autobusů. Skončí tak spací spoj z Prahy do Kolína nad Rýnem, který je společným produktem ČD a DB a patří do kategorie Citynightline.

Otazník visí i nad linkou z Prahy do Curychu, v úvahu připadá například její přesměrování přes jih Čech a Rakousko, kudy už v minulosti jezdila. Už v minulých letech přišla Praha rozhodnutím německé dráhy o noční linky do Amsterdamu a Kodaně.

Naopak jih a východ Evropy má lehátkové a lůžkové vozy stále v oblibě. České dráhy tak pro letošní letní sezonu oprášily například přímé spací vozy do chorvatského Splitu a černohorské Baru. Jejich vypravení bude ale záležet na bezpečnostní situaci na Balkáně.

Servis ve spacích vozech Českých drah dnes zajišťuje společnost JLV, kde mají dráhy menšinový podíl a která vyhrála tendr před čtyřmi lety.

Dráhy shánějí obsluhu spacích linek z Prahy

České dráhy hledají firmy, které se budou příští čtyři roky starat o cestující ve spacích vozech. Balík o předpokládané hodnotě 140 milionů přitom dopravce rozdělil do dvou soutěží. S částkou sto milionů počítá na spoje zahrnuté pod hlavičku „západ“, zbytek připadne na „východ“. Geografické označení je přitom spíše orientační, pod západ spadá vedle Německa a Rakouska i Maďarsko, východ zase zahrnuje kromě Slovenska a Polska i balkánské destinace, jako jsou Chorvatsko a Černá Hora. „Jde o kompletní zajištění provozu ubytovací části vozu a veškerého servisu,“ uvedl mluvčí ČD Petr Štáhlavský. To zahrnuje například péči o lůžkoviny, povlečení, nádobí, úklid, podávání jídla během cesty nebo buzení spáčů.

Do Česka zavítalo 28 milionů cizinců

■ Příjezdovou turistiku pozitivně ovlivnila rostoucí poptávka ze zemí platících eurem i výrazné nárůsty hostů z Asie a USA.

Do Česka loni přijelo rekordních 27,8 milionu zahraničních návštěvníků, meziročně o osm procent více. Většina turistů, celkem 14,4 milionu, strávila v Česku jen jeden den. Průměrné výdaje cizinců na osobu a den činily 2769 korun, informovala dále agentura CzechTourism.

Většinu z jednodenních návštěvníků tvořili Němci (60 procent), 14 procent shodně Slováci a Rakušané, desetinu pak Poláci. Drtivá většina jednodenních návštěvníků míří do Česka

za nákupy, a to především do příhraničních měst. Další 2,4 milionu lidí využilo Česko jako tranzitní zemi.

V tuzemských hotelech, penzionech či v soukromí se loni ubytovalo 10,9 milionu turistů z ciziny, hlavně Němci, Slováci a Američané.

Do vývoje příjezdů zahraničních návštěvníků se loni promítla hlavně rostoucí poptávka turistů ze sousedních států platících eurem. Výrazný pokles cest z Ruska pomohly vyvážit nárůsty turistů z Asie a USA. Pozitivně se projevil i dopad velkých akcí, jako byly šampionát v hokeji či mistrovství Evropy ve fotbale do 21 let.

Oživení ekonomiky by podle analytiků mělo přispět k růstu příjezdové turistiky i letos, i když se nečeká žádná velká masová událost. /čtk, jik/

Krátce

Stavari: Sektor letos přidá 2,4 procenta

České stavebnictví letos vzroste o 2,4 procenta a v roce 2017 o dvě procenta. Tržby firem v letošním roce stoupnou v průměru o 2,5 procenta. Vyplývá to z analýzy, kterou zveřejnila společnost CEEC Research. Letošní růst očekává 77 procent stavebních manažerů. Ceny prací plánuje zvýšit 33 procent firem, 66 procent je hodlá zachovat.

ČOI pokutovala čtyři z pěti předváděčů zboží

Organizátoři předváděcích akcí dostali loni od České obchodní inspekce 258 pokut za 29,6 milionu korun. Nedo-statky inspekce zjistila v 81 procentech z 420 kontrol. Nejčastějším nedostatkem bylo porušení stanovených oznamovacích povinností a dále užití zakázaných nekalých obchodních praktik.

Počet nahlášených předváděcích akcí se loni snížil meziročně o třetinu, z více než 27 600 na zhruba 18 200.

Alika chce prorazit s oříšky v emirátech

Foto: čtk

První zásilku oříšků odeslala do Spojených arabských emirátů společnost Alika z Čelčic na Prostějovsku, která je největším tuzemským výrobcem pražených oříšků či sušeného ovoce. Firma už nyní exportuje třetinu produkce. Alika v účetním roce 2015/2016, který skončí v březnu, utrží zhruba půl

miliardy korun a má být v mírném zisku.

Sokolovská uhelná koupila polovinu strojren

Sokolovská uhelná (SUAS) majetkově vstoupila do Důlní strojírenské společnosti. Získala podíl 50 procent, zbývající polovina patří společnosti Strotec. Firma zabývající se přesným strojírenstvím dosáhla v roce 2014 obrátu 70 milionů korun.

Google bude vzdělávat české exportéry

Internetová společnost Google hodlá pomáhat českým firmám s expanzí na zahraniční trhy pomocí digitálního marketingu. Vypsala pro ně bezplatný vzdělávací projekt Exportní akcelérátor. Loni pilotní ročník projektu absolvovalo 12 firem. Iniciativa je součástí celoročního programu Googlu Pomáháme Česku růst. /čtk, jik/

VELKÉ PRODUKCE. V posledních pěti letech se do Česka vrátily větší projekty v čele se sérialem *Borgiové*, za jehož natáčení se v Česku utratilo přes půl miliardy korun. K největším projektům patří i snímek *Child 44* s útratou 450 milionů či seriál *BBC Tři mušketýři* za 226 milionů (na snímku).

O 800 milionů na filmy se utká 89 projektů

■ Zahraniční filmové projekty loni přinesly do Česka podle prvních odhadů investice za 4,5 miliardy korun, nejvíce od roku 2003.

Dušan Kůtner

Na filmové pobídky pro přilákání zahraničních filmařů stát letos opět v rozpočtu přidělil 800 milionů korun. Usilovat o ně bude letos 89 projektů – tedy zhruba jako v minulých letech. Vyplyvá to z údajů Státního

fondy kinematografie poté, co termín pro registraci projektů skončil na začátku února.

„Nyní bude zhruba tři týdny probíhat kontrola došlých žádostí o evidenci, kde žadatelé již předkládají další dokumenty, a sice finanční krytí projektů, výrobní rozpočet a především požadavek na alokaci dvaceti procent z uznatelných nákladů,“ řekla deníku E15 ředitelka fondu Helena Bezděk-Fraňková.

„V tento moment tedy ještě nejsme schopni odpovědět na to, jaký je před-

pokládaný objem přílivu zahraničních investic, ani komu bude filmová pobídka udělena,“ dodala.

Podle prvních odhadů filmařů loni zahraniční filmové projekty přinesly do Česka investice za čtyři a půl miliardy, nejvíce od roku 2003.

V roce 2004 ale zavedlo filmové pobídky Maďarsko a další země, takže následoval propad, a v dalších letech se útraty v tuzemsku pohybovaly zhruba od tři čtvrtě do dvou miliard.

Obrat nastal po roce 2010, kdy pobídky pro zahraniční filmaře zavedlo i Česko.

Tarantinův producent udělá z Česka Ameriku

Dušan Kůtner

Jednou z největších filmových produkcí v letošním roce bude v Česku natáčení americko-čínského snímku *Chinese Justice American Revenge*. Jen v tuzemsku by měli filmaři utratit zhruba půl miliardy korun.

Film přitom provází slavná jména – vždyť producentem je Michael Shambert, který spolupracoval s Quentinem Tarantinem na oscarových *Pulp Fiction* a *Nespoutaném Djangovi*, na *Muži na Měsíci* Miloše Formana či *Erin Brokovich* Stevena Soderbergha.

„Je to příběh, který se odehrává v Asii a v Americe – ale prostředí Spojených států by se natáčelo v Česku,“ řekl v rozhovoru pro deník E15 Radomír Dočekal, ředitel a spoludávající producent společnosti Milk and Honey, která bude na natáčení v Česku spolupracovat.

Hlavní roli ztvární hongkongská akční hvězda Donnie Yen, známá z trilogie *Ip Man*, jednu z hlavních rolí bude mít věhlasný Al Pacino. Snímek byl již zaregistrován u Státního fondu kinematografie se žádostí o poskytnutí pobídky, které v Česku tvoří dvacet

procent z uznatelných a utracených nákladů na filmování.

K tomu, že si filmaři pro projekt vybrali Česko, podle Dočekala přispěly nejen filmové pobídky zavedené v Česku v roce 2010, ale i technika. „Kdo by to byl řekl před deseti dvaceti lety, že se v Česku bude natáčet Amerika. To bylo nemyslitelné. Nyní díky speciálním efektům si můžete představit cokoli,“ dodal.

K dalším větším projektům bude letos pro Milk and Honey patřit akční snímek ve stylu „heist movie“ *The Adventurers/ Dobrodruzi*, v nichž se děj točí kolem plánování a uskutečnění velké loupeže na způsob Dannyho partáků a dalších. Děj filmu se odehrává v Macau a Evropě, v níž filmaři stráví asi dva a půl měsíce. Většinu času právě v Česku, ale dva týdny také v Cannes, neboť děj se zčásti odehrává i během tamního slavného filmového festivalu. Rozpočet pro Česko zatím předběžně počítá s částkou 200 milionů korun. I tento projekt byl již zaregistrován u fondu kinematografie se žádostí o filmovou pobídku.

ROZHOVOR str. 12–13

Orkla má Hamé a sílí ve střední Evropě

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže schválil prodej potravinářské společnosti Hamé norské firmě Orkla. Obchod už odsouhlasil i slovenský antimonopolní úřad. Orkla kunovickou firmu kupuje za 175 milionů eur (4,7 miliardy korun). Převzetím Hamé zdvojnásobí Norové svůj obrat ve střední Evropě.

Tržby společnosti Hamé loni stouply o více než osm procent, překonaly

6,01 miliardy korun. Obrat nejvíce rostl v Česku, o 13 procent. Tuzemský trh přinesl Hamé polovinu loňských tržeb. Hrubý zisk firmy činil přibližně 600 milionů korun.

Hamé má v Česku a na Slovensku vedoucí pozici na trhu u paštik, hotových jídel, konzervované zeleniny, džemů a dětské výživy. Paštiky Hamé jsou silné také v Maďarsku, Rumunsku a Rusku. Firma má 2400 zaměstnanců a deset výrobních závodů,

z toho sedm v Česku, po jednom na Slovensku, v Rumunsku a v Rusku.

Orkla je dodavatelem spotřebního zboží a řešení v oblasti potravin, drogistického zboží a pekárenství ve Skandinávii, ve střední Evropě a v Indii. /čtk/

SLABÝ RUBL. Hamé loni více utržilo na Slovensku, v Maďarsku a v Rumunsku. Naopak o pětinu klesly výnosy z Ruska.

Dolar čeká další etapa růstu

■ Americký trh práce dodal výživný substrát pro růst dolaru. Měna ale zůstává v defenzivě. Zatím.

Zdeněk Pečený

Dolarový index, který zohledňuje hodnotu dolaru vůči dalším globálním měnám, v únoru oslabil o 1,8 procenta. Analytici věští brzký obrát.

Dolar většinou posiluje, když se ekonomice USA daří a americká centrální banka může utáhnout měnovou politiku. Měna tak masivně rostla od druhé poloviny roku 2014. V posledních týdnech ale dolar poklesl. A to navzdory tomu, že se měnová politika Fedu posunula opačným směrem než politika ECB či Bank of Japan, která zavedla záporné úrokové sazby ve snaze oživit skomírající ekonomiku.

Předpoklad růstu dolaru podpořila páteční data.

V únoru americká ekonomika vytvořila 242 tisíc nových pracovních míst – více než očekávali analytici. Počet vytvořených míst za prosinec a leden byl navíc revidován směrem vzhůru. Míra nezaměstnanosti zůstala v únoru beze změny na 4,9 procenta. Pokud začne klesat, bude dolar posilovat. Podle studie Alana Ruskina z Deutsche Bank ale dolar na vývoj trhu práce reaguje zhruba s ročním zpožděním.

Aktuální prognóza Deutsche Bank, která je druhým největším obchodníkem na měnovém trhu, očekává posílení dolaru nad úroveň eura. Na konci letošního roku může euro stát jen 0,95 dolaru. Dnes se přitom obchoduje na úrovni 1,10 dolaru.

První posílení dolaru může přijít již ve čtvrtek, kdy zasedá měnový výbor ECB. Ten bude rozhodovat o dalších podpůrných opatřeních pro ekonomiku eurozóny. Trh očekává razantnější kroky než na prosincovém zasedání.

Foto profilmediac

PŘIPRAVME SE. Ministrýně financí Siv Jensenová (vlevo) a premiérka Erna Solbergová připravují Nory na fakt, že při zachování cen ropy budou investice v sektoru do roku 2019 klesat.

Norsko poprvé vybere peníze z ropného fondu

Jan Vávra

Na norskou ekonomiku dopadá pokles cen ropy a tamní vláda zkouší hospodářství rozhybat vyššími veřejnými výdaji. Tyto náklady mají částečně vykrýt prostředky ze suverénního fondu, kam si Norsko již dvacet let odkládá na horší časy příjmy z prodeje ropy. Z fondu se má vybrat 6,7 miliardy norských korun (19,3 miliardy korun). Dosud do fondu skandináv-

ské království peníze jen přidávalo.

„Nemělo by být velkým překvapením, že příjmy z ropy v určitém okamžiku klesnou,“ uvedl pro agenturu Reuters náměstek ministra financí Paal Bjoernestad.

Konzervativní vláda premiérky Erny Solbergové loni v říjnu naznačila, že do rezerv na horší časy brzy sáhne. Fiskální pravidla jí ale znemožňují z fondu, v němž je nastrádáno sedm bilionů norských korun, utratit

více, než činí roční výnosy z fondu očištěné o inflaci. Letos mají dosáhnout čtyř procent.

Norská ekonomika loni rostla nejpomaleji od roku 2009, za celý rok růst činil 1,6 procenta. Míra nezaměstnanosti v zemi dosáhla desetiletého maxima 4,6 procenta. Ve srovnání s jinými ekonomikami je tento údaj nízký, nezaměstnanost však výrazně stoupla z 3,2 procenta v polovině roku 2014. **Více E15.cz**

Kurzovní lístek ČNB

Platnost od 4. 3. 2016

Země	Množství	Kurz
Austrálie	1	18,203
Čína	1	3,788
Dánsko	1	3,627
EMU	1	27,060
Chorvatsko	1	3,563
Japonsko	100	21,684
Kanada	1	18,385
Maďarsko	100	8,750
Norsko	1	2,884
Polsko	1	6,247
Rusko	100	33,754
Švédsko	1	2,899
Švýcarsko	1	24,826
Turecko	1	8,443
USA	1	24,661
Velká Británie	1	34,914

Akcie na pražské burze

4. 3. 2016

Název	Kurz [Kč]	Změna [%]
CETV	61,80	1,31
ČEZ	382,10	1,35
Erste Bank	647,60	0,48
Fortuna	99,50	2,47
Kofola	465,00	0,43
KB	4941,00	-0,02
NWR	0,15	66,67
O2 CR	245,10	-1,57
Pegas	733,00	0,55
Philip Mor. ČR	13 114,00	-0,12
PLG	208,00	-0,48
TATRY	631,60	0,00
Unipetrol	168,90	3,56
VIG	615,00	1,32
Celkový objem (v tisících korun)	494 780,30	

Výsledky

Smith & Wesson

Největšímu světovému výrobcí pistolí vzrostl ve fiskálním třetím čtvrtletí hrubý zisk o 98 procent na 86,7 milionu dolarů. Spotřebitelé nakoupili více zbraní, protože politici jednájí o omezení jejich prodeje. Tržby za tři měsíce do konce ledna stouply o 61 procent na 210 milionů dolarů. Firma musela zvýšit výrobu.

PGNiG

Polská státní plynárenská společnost se v loňském čtvrtém čtvrtletí propadla do čisté ztráty 21 milionů zlotých (130,8 milionu korun). Hospodaření největšího plynárenského podniku v Polsku poškodily klesající ceny ropy a zemního plynu a snížení hodnoty majetku. Ve stejném období před rokem měla firma zisk 688 milionů zlotých.

LSE

Hrubý zisk provozovatele londýnské akciové burzy v loňském roce stoupl o 31 procent na 643 milionů liber (22,5 miliardy korun). Celkové příjmy loni stouply o 78 procent na 2,28 miliardy liber. Společnost pokračuje v jednáních o spojení s německým burzovním operátorem Deutsche Börse. /čtk/ **Více E15.cz**

Auta z Ghany hledají cestu na trh

■ První výrobu automobilů v Ghaně rozjel tamní svérázný byznysmen a kazatel Kwadwo Safo. Značka Kantanka se zatím potýká s nedůvěrou zákazníků.

David Vagaday

Firma Kantanka Group zahájila prodej svých aut během loňského roku, přičemž v nabídce má v této chvíli tři modely. Vlakovou loď je SUV s názvem Kantanka Onantefuo, dalším modelem je pick-up Kantanka Omama a nejmenší vůz v portfoliu je mini SUV Kantanka K71. Ceny se pohybují v rozmezí v přepočtu od 470 tisíc až do 600 tisíc korun.

Podnik a jeho produkce si zatím místo na trhu hledají. „Největším úkolem je vybudovat důvěru v naše auta. Lidé si myslí, že jim třeba upadnou dveře, vypustí se pneumatiky nebo tak něco,“ citovala americká televize CNN ředitele společnosti, jímž je syn majitele Kwadwo Safo mladší. Safo zdůrazňuje, že kantanky jsou stavěné na špatné

ghanské vozovky. Aby jejich odolnost prokázal, věnoval několik aut policii, která je prý dostatečně prověřila. „Víme, jaké tady máme silnice, vozy jsme postavili tak, aby provoz na nich vydržely,“ dodal ředitel.

Modely s pěticípou hvězdou ve znaku už získaly od úřadů všechna potřebná povolení a ghanský viceprezident Kwesi Amissah-Arthur firmě slíbil podporu vlády. Safo junior zároveň tvrdí, že už mají objednávky od velkých domácích podniků.

Podle dostupných informací továrna vozy montuje z dílů dovezených z Číny.

Z Ghany prý pochází dřevo pro výrobu palubní desky

a kůže na sedačky. Kantanky mají pohon všech kol a oba větší modely jsou k dispozici v benzinové i naftové verzi.

Evropské řidiče

zvyklé u velkých terénních aut na „nadupané“ motory by ale ghanské kantanky nejspíš zklamaly. Objem motorů se sice pohybuje kolem 2,5 litru, jenže výkon dieselu činí jen 70 a 76 kilowattů, benzin pak nabízí 105 kilowattů. Maximální rychlost dosahuje 130 až 140 kilometrů za hodinu. Motory splňují

pouze starší emisní normy Euro 4 a Euro 3.

Kritici namítají, že nabízené modely si za výše uvedených cen mohou dovolit jen bohatí Ghaňané. Společnost však slibuje, že ještě letos uvede dostupnější auta. Kwadwo

Safo mladší míří s plány vysoko. Chce zvětšit počet linek až na pět a do budoucna hodlá montovat i autobusy či dodávky. Navíc se nechce omezovat jen na domácí trh. „Jednou budeme po celém světě,“ říká neskromně.

Vynálezavý Apoštol

Majitel firmy Kwadwo Safo je v Ghaně proslulou figurou, médií přezdívanou Apoštol. V sedmdesátých letech minulého století založil církev Kristo Asafo a zároveň začal podnikat. Nyní v rámci své skupiny Kantanka Group vlastní farmy na pěstování kakaa, palmového oleje nebo ananasů a dopravní i výrobní firmy. Považuje se za vynálezce a inovátora. Chlubí se například vývojem motorů pro různé dopravní prostředky. Na internetu lze nalézt praktické testy některých jeho vynálezů, které ale vypadají značně absurdně. Jde například o podivné obrněné vozidlo, vrtulník nebo robota. První auto údajně sestavil již v roce 1998.

JE SVŮJ. Kwadwo Safo, zakladatel reformistické církve Kristo Asafo, získal vzdělání na Technickém institutu v ghanském Kumasi.

Ceny aut v přepočtu kolem **500 tisíc** korun jsou pro Ghaňany vysoké. Kantanka slibuje dostupnější vozy.

Z parketu

Martin Novotný

Brazilská iracionalita

Minulý týden byla zveřejněna statistika o stavu brazilské ekonomiky. Ta se propadla do mnohem hlubší recese, než trh očekával. Číslem -3,8 procenta, o které se výkonnost tamní ekonomiky sesunula v průběhu roku 2015, se loňský rok zařadil jen těsně za rok 1990, kdy propad dosáhl -4,3 procenta. Brazílie, respektive

prezidentka Rousseffová, se dostává do nezáviděníhodné situace. HDP se smršťuje záporným tempem, inflace roste vyšším než 10procentním tempem, průmyslová aktivita klesla oproti předešlému roku o šest procent a dolů míří také spotřeba a investice. Nezdá se, že by bylo v politických silách prezidentky tyto otřesy stabilizovat. Nohy Brazílii podkopává také nízká cena ropy. Totální kolaps na této komoditě, která je jednou z hlavních vývozních surovin Brazílie, dostal do problémů i brazilské akcie, které od poloviny loňského roku odepsaly přibližně stejně jako černé zlato. Avšak poté, co ropa od začátku roku vytvořila dvojité

dno, se její cesty s brazilským indexem IBOVESPA značně rozcházejí. Akcie jako by si otřesů brazilské ekonomiky a politické nestability nevšímaly, a přestože v úvodu roku zamířily níže, dnes rostou o více než 26 procent ze svého dna. Akciový trh také ignoroval „negativní“ zprávy ohledně obvinění vládnoucí strany z korupce. Poptávka po riziku? Možná. Jisté je, že odvážnější investoři sázejí na to, že politická garnitura se v Brazílii změní dříve nebo později a ve snaze chytit dno akciového trhu ženou jejich ceny výše. Budete mít stejnou odvalu?

Autor je specialistou Patria Forexu

Krátce

Moody's varuje Rusko před snížením ratingu

Ratingová agentura Moody's varovala Rusko před dalším snížením úvěrového ratingu hlouběji do spekulativního pásma. Moody's hodnotí Rusko značkou Ba1, jeden stupeň pod investičním pásmem. Nyní je rating v režimu pozorování s možností snížení. **Více E15.cz**

El País asi bude jen na internetu

Španělský list El País by mohl přestat vycházet v tištěné verzi. Řekl to šéfredaktor Antonio Caño. Vlivný hispánský deník od roku 2008 ztrácí čtenáře. „Přesun z papírové do digitální podoby je jedním a ani ne největším z kroků, které budeme muset udělat,“ uvedl Caño v otevřeném dopise zaměstnancům.

Commerzbank povede Zielke

Novým generálním ředitelem druhé největší německé banky Commerzbank se stane Martin Zielke, který nyní řídí divizi soukromého bankovníctví. Ve funkci nahradí od 1. května Martina Blessinga. Zielke působí v Commerzbank od roku 2002. Od roku 2010 je v představenstvu. /čtk/

Samsonite pohltí rivala Tumi

Největší výrobce cestovních zavazadel Samsonite kupuje za 1,8 miliardy dolarů konkurenční firmu Tumi. Akcionáři Tumi, která se zaměřuje na luxusnější segment trhu, obdrží v hotovosti 26,75 dolaru za akcii. To je zhruba o 38 procent více, než činila hodnota akcií před oznámením obchodu.

Cena představuje 13,6násobek zisku EBITDA společnosti Tumi. Akcie Samsonitu se přitom na hongkongské burze obchodují za 11,7násobek zisku

EBITDA. Analytik společnosti CLSA Aaron Fischer pro Bloomberg uvedl, že zaplacená cena je vysoká jen zdánlivě. „Pokud zvážíme růstové možnosti a úspory, které to přinese, zaplatil Samsonite férovou cenu.“

Akvizice Tumi pomůže Samsonitu vybalancovat portfolio. „Toto je pro nás transformační akvizice,“ uvedl Ramesh Tainwala, generální ředitel společnosti. „Rozšíří naši působnost v prémiovém segmentu cestovních zavazadel,“ dodal Tainwala. /pez/

Premiérem může být Fico i Sulík

■ Sobotní volby zcela změnilly slovenskou politickou scénu. Čtrnáct křesel mají neonacisté, spolupráci s nimi vylučují i nacionalisté.

Karolína Flaszová

Slovenští voliči otřáslí místním politickým systémem a pohřbili jakoukoli věrohodnost předvolebních průzkumů. Vítězem sobotních voleb je sice dle předpokladu dosud vládnoucí Smer, sestavit vládu pro něj ale bude velmi náročné. Společně s nejbližším spojencem, Slovenskou národní stranou (SNS), budou mít ve 150členné Národní radě jen 64 poslanců. V parlamentu bude osm uskupení a premiér Robert Fico musí hledat pomoc i u stran, kterým se chtěl před kláním vyhnout.

Sociální demokracie získala 28 procent hlasů, což je o šestnáct procent méně než minule. Fico připustil, že čekal alespoň 33 procent. Pokusí se však najít koaliční partnery a vyhnout se tak předčasným volbám. „Sestavování vlády bude asi trvat delší dobu než obvykle,“ podotkl s tím, že bude zapotřebí kompromisů. Situaci mu v tuto chvíli komplikuje

ŠAVLE JE ZBRAŇ. Výbuch nadšení ve volebním štábu strany Svoboda a solidarita, které už první sobotní odhady výsledků přisuzovaly neprosto nečekané počty hlasů, přivedl vůdce strany až na ošetřovnu. Husarské otvírání lahve sektu šavlí přivodilo Richardu Sulíkovi zranění ruky. Po ošetření v nemocnici se šéf do centrály strany vrátil a oslavy mohly pokračovat, protože čísla odhady potvrdila.

očekávaná neochota potenciálního koaličního partnera, promaďarského Mostu-Híd, ke spolupráci se SNS. „Pevná vláda, která dokáže kočírovat Slovensko v nejtěžším období, nevznikne,“ je přesvědčen šéf Mostu Béla Bugár.

Schůdným řešením pro Fica by mohla být menší-

nová vláda několika stran s podporou dalších. Předseda Směru ale musí překonat nechuť k partnerství s netradičními až protisystémovými uskupeními. Zároveň není jasné, zda mu někdo z nich půjde naproti. Lídr Obyčejných lidí Igor Matovič vyloučil, že by se jeho

devatenáct poslanců projektu sociální demokracie zúčastnilo. Rozhodující tak bude postoj Sítě Radoslava Procházky s deseti mandáty a hnutí Borise Kollára Jsme rodina s jedenácti křesly. Zklamáný Procházka se po oznámení výsledků jasně nevyjádřil a mile překvapě-

ný Kollár hovořil o podpoře pravicové vlády.

Do jejího sestavení by se rád pustil Richard Sulík, lídr druhé nejúspěšnější strany. Svoboda a Solidarita má ale jen 21 křesel a jedinou cestou k její vládě bez účasti sociální demokracie je patrně spolupráce celkově pěti subjektů s podporou SNS. „Musíme činit korektní dohody a ty se musí dodržovat a pak nás tam může být i pět,“ podotkl k výhledu Sulík.

Největším šokem voleb je čtrnáct křesel pro Lidovou stranu Naše Slovensko neonacisty Mariana Kotleby. Spolupráce s ní ale podle všeho zůstane tabu pro všechny další subjekty včetně nacionalistů. Její přítomnost v parlamentu může podle některých názorů sloužit jako vhodné alibi některých stran ke spolupráci se Směrem, přestože to předem odmítaly.

Politický chaos na Slovensku je alarmující i z důvodu, že se má země v červenci ujmout předsednictví Evropské unie. Proto se hovoří i o možnosti úřednické vlády, pokud by Fico i Sulík selhali. Jako vhodný kandidát na premiéra je v takovém případě zmiňován nestraník Miroslav Lajčák, ministr zahraničí ve vládě Směru.

NÁZORY str. 14

Volby plné překvapení

Kotlebův úspěch

Lidová strana Naše Slovensko neonacisty Mariana Kotleby se nejen dostala do parlamentu, ale hned s osmi procenty hlasů. Úspěchu portuje šéfa Banskobystrického kraje, která chce chránit Slovensko proti „cikánskému teroru a hordám muslimských imigrantů“, si všimají i světová média. „Kotleba je zarputilý obdivovatel slovenské válečné existence jako nacistického loutkového státu,“ píše BBC.

Nezdar Sítě

Bývalý prezidentský kandidát Radoslav Procházka na základě předvolebních průzkumů snil o tom, jak s patnácti procenty hlasů sestavuje novou vládu. Nakonec může být rád, že jeho Sít se slabými šesti procenty zasedne v parlamentu. Procházka připustil, že se nedokázal jasně vyhradit vůči Směru, což může být důvodem fiaska. Je připravený jako lídr skončit.

Pohádkový zisk SaS

Svoboda a Solidarita Richarda Sulíka se už v předvolebních průzkumech pohybovala kolem pětiprocentní hranice volitelnosti, nakonec se však s nečekanými dvanácti procenty stala druhou nejúspěšnější stranou vůbec. Liberálům se podle všeho podařilo namíchat přitažlivý koktejl – oceňovaný ekonomický program, averze vůči Směru a protiimigrační rétorika.

KDH končí mimo parlament

Ještě poměrně nedávného kandidáta na nejsilnější opoziční stranu a jednu z tradičních formací slovenské politické scény postihl podobný osud jako kdysi silnou SDKU-SD. Na rozdíl od ní ale Křesťanskodemokratickému hnutí pod vedením Jána Figeľa chybělo k tomu, aby usedlo v parlamentu, jen velmi málo. Strana nejspíše doplatila na nekonečné štěpení v posledních letech.

Nečitelný podnikatel ve hře

Jedenáct poslanců bude mít těžko čitelná strana Jsme rodina podnikatele Borise Kollára. Překvapený výsledkem byl i její lídr. „Jen jsme si koupili tiket a už se dělíme o výhru,“ uvedl. Partaj se vymezuje proti současnému systému a korupci. Mezi její priority patří boj proti nebankovním půjčkám, navrhuje takzvanou exekuční amnestii. Zároveň je protiimigrační.

VELKÁ ZEMĚ, DLOUHÉ JEDNÁNÍ. Dva týdny potrvá Všečínské shromáždění lidových zástupců, jež v sobotu začalo v Pekingu

Čína experimentuje se smíšeným vlastnictvím státních firem

■ Reformy čínské ekonomiky se stále rozšiřují. Národní komise se tentokrát soustředila na majetek státu.

Čína plánuje spustit pilotní program smíšeného vlastnictví u některých firem v ropném a plynárenském průmyslu a na železnici. Program je součástí reformy státního vlastnictví podniků, uvedl včera předseda Národní rozvojové a reformní komise Sü Šao-š'. Šéf komise zároveň

uvedl, že čínská ekonomika nesměruje k takzvanému tvrdému přistání a netáhne dolů světovou ekonomiku. Nejistota a nestabilita globální ekonomiky podle něj naopak ohrožuje růst Číny.

Peking už v sobotu přiznal, že zemi čeká těžký boj, pokud chce udržet v příštích pěti letech ekonomický růst nejméně na 6,5 procenta, tvořit nová pracovní místa a současně restrukturalizovat státní podniky.

Loni v září Čína vydala návod reformy státních podniků. Mezi nimi bylo i takzvané smíšené vlastnictví státních

firem, což znamená, že by ve státních firmách mohli mít podíl soukromí investoři. Čína má kolem 150 tisíc státních podniků, jejichž majetek přesahuje 100 bilionů jüanů (377,4 bilionu korun). Celkem zaměstnávají na 30 milionů lidí.

Spolu s restrukturalizací státních podniků chce Čína mírně zvýšit i investice do infrastruktury a veřejných služeb, dodal šéf komise Sü Šao-š' v projevu na Všečínské shromáždění lidových zástupců. To začalo o víkendu a potrvá dva týdny. /čtk/

Roste nejrychleji, i když zpomalila

Čínská ekonomika loni vzrostla o 6,9 procenta, což bylo nejpomalejší tempo růstu za posledních 25 let. Země ale i tak roste nejrychleji z velkých světových ekonomik. Na tento rok si vláda stanovila cíl dosáhnout růstu v rozmezí 6,5 až 7,0 procenta.

Krátce

IS zvyšuje teror v Iráku. Nejvíce umírají civilisté

Sebevražedný atentát v irácké Hille si vyžádal nejméně 60 mrtvých a další desítky zraněných. K útoku se přihlásila teroristická organizace Islámský stát. Většina obětí jsou civilisté. V irácké metropoli a jejím okolí provedl IS v posledních dvou týdnech sérii sebevražedných pumových atentátů, které si vyžádaly dohromady přes 120 mrtvých.

Stovky lidí žádaly propuštění Savčenkové

Několik stovek lidí včera demonstrovalo před ruskou ambasádou v Kyjevě, protestující dav se dožadoval propuštění ukrajinské letkyně Nadiji Savčenkové. Ta je v Rusku obžalovaná z vraždy a z nezákonného překročení ruských hranic, za což pro ni žádá prokuratura 23 let vězení. Žena všechna obvinění odmítá.

Írán odsoudil boháče k smrti za zpronevěru

Soud v Íránu včera za zpronevěru uložil trest smrti Bábaku Zandžánimu, který je jedním z nejbohatších lidí v zemi. Proces byl ostře sledován, neboť Zandžánim v minulosti pomáhal Teheránu obcházet ropné sankce. Se Zandžánim byli stejně odsouzeni ještě další dva lidé. Trojice podle soudu „šířila korupci na zemi“, což je v Íránu hrdelní zločin. /čtk/

Němci žádají zavření francouzské elektrárny

Německé ministerstvo životního prostředí vyzvalo Francii, aby co nejdříve uzavřela svou nejstarší jadernou elektrárnu ve Fessenheimu. Výzva přišla poté, co v pátek Süddeutsche Zeitung napsal, že nehoda v elektrárně přede dvěma lety byla vážnější, než se uvádělo. „Nebyla to první nehoda či problém tohoto reaktoru, proto ministr životního prostředí žádá, aby

byl reaktor uzavřen, a to co možná nejdříve,“ řekl mluvčí německého ministerstva Stephan Haufe.

Elektrárna na severovýchodě Francie u německých hranic je v provozu od roku 1977. Francouzský prezident François Hollande před čtyřmi lety slíbil, že bude do roku 2016 uzavřena. Loni ale Paříž oznámila jako nejzazší datum až rok 2018.

Francouzský úřad pro jadernou bezpečnost včera reagoval, že incident z roku 2014 nepředstavoval žádné nebezpečí. Elektrárna tehdy dostala certifikaci na dalších deset let provozu. /čtk/

Elektrárna, jejímž provozovatelem je elektrárenská společnost EDF, má výkon 1800 megawattů.

Filmy velkých amerických studií se Česku stále vyhýbají

■ Po zavedení filmových pobídek se vrátil zájem zahraničních filmařů, kteří do té doby dávali přednost zemím s lepšími podmínkami v čele s Maďarskem. „Dříve to byly dostihy, kdo bude mít pobídky a kdo ne. Nyní to začínají být dostihy o to, jak vysokou pobídku která země dá,“ říká šéf produkční společnosti Milk and Honey a místopředseda Asociace producentů v audiovizí **Radomír Dočekal**.

Dušan Kůtner

ES Na filmové pobídky půjde letos třetí rok po sobě 800 milionů. Je to maximum, které český trh utáhne?

K maximu se blížíme. Kapacita trhu je podle mne zhruba pět miliard korun, což na pobídkách znamená kolem miliardy. Otázkou je, jestli a jak se bude kapacita zvětšovat, protože na to jsou potřeba další investice. Pokud se ale trh stabilizuje, může se

dále rozvíjet. A pokud bude na pobídky oněch osm set milionů korun několik let za sebou, tak věřím tomu, že i kapacita trhu může narůst. Stejně tomu bylo i v Maďarsku. Když v roce 2004 zaváděli pobídky, byly tam dva ateliéry. Nyní jich mají dvacet čtyři. V Česku takový růst asi není potřeba, protože infrastrukturu tady máme.

ES Česko zavedlo pobídky v roce 2010 jako jedna z posledních zemí v Evropě.

Nyní ale některé země jako Maďarsko či Francie jdou opět dál a podíl daňových vratek zvyšují. Bude muset časem přihodit i Česko?

Dříve to byly dostihy, kdo bude mít pobídky a kdo ne. Nyní to začínají být dostihy o to, jak vysokou pobídku která země dá. Za asociaci mohu říct, že jsme to nyní v době, kdy se mění audiovizuální zákon, zvažovali. Nakonec jsme ale dospěli k tomu, že v současné situaci oněch dvacet procent díky

!! To, co filmová ložnice využije a prodá, jsou středně rozpočtové filmy, které je opravdu zachovají i ve snímku. Velko-rozpočtové filmy si to nakonec stejně udělají podle sebe, jak potřebují a chtějí.

stávající infrastrukturu a kvalitě služeb v rámci konkurenceschopnosti dostačuje. Nicméně do budoucnosti musíme určitě přemýšlet a jednat o tom, zda by se mělo navýšit na 25 procent.

ES Letos poprvé mohou zahraniční filmaři žádat o pobídky průběžně po celý rok, zatímco dříve to bylo

možné jen na začátku, kdy ještě řada projektů nevěděla, jestli se vůbec a kdy uskuteční. Pomůže to?

Dříve to bylo tak, jako kdybyste řekli automobilce Hyundai – chcete postavit továrnu? Tak musíte přijít přesně v první polovině února a proinvestovat peníze hned, jinak pobídku nedostanete. To se naštěstí novým zákonem změnilo. I kvůli tomu je vidět, že za pět let, co pobídky fungují, se v Česku nenatáčely žádné velké studiové filmy. Podmínky byly totiž tak složité, že pro největší americká studia bylo daleko jednodušší jít do Maďarska nebo jinam. Tuzemský systém pro ně byl nečitelný. Když přišli až v dubnu nebo květnu, tak jim bylo řečeno, že musí počkat do dalšího roku – a šli jinam. Proto tady dosud natáčí většinou nezávislí producenti, byť i s velkými projekty, nebo televizní stanice, které umějí lépe plánovat.

☞ Když se v Praze nedávno natáčel snímek Child 44 produkovaný Ridleyem Scottem, tak to vzbudilo i nelibost ze strany veřejnosti, která si stěžovala, že bylo zavřeno metro, byt v noci. Setkáváte se s tím často?

Vždy se musí najít nějaká rovnováha. Samozřejmě že některá omezení to přinese. Ovšem měli by být poučení partneři na obou stranách. Na jedné straně my filmaři, na druhé straně radnice, která by měla vědět přesně, co může chtít a co může dát. Hlavně v menších městech se stává, že filmaři přijedou a radnice neumí přesně stanovit parametry. Od toho jsou tady filmové komise, které umí radnicím poradit, jak s filmaři spolupracovat. Za uzavření metra, navíc o víkendu a v noci, filmaři zaplatili. Dopravní podnik dostal peníze a v neděli v sedm ráno se zase otevřelo. Nemyslím si, že to bylo zase tak zásadní omezení. Ještě že tady něco jako bývalá stanice Moskevská je.

☞ Často natáčíte v ulicích měst. Co to pro filmaře znamená?

Například jsou nutné zábory. Někde mohou být maximálně jednou za měsíc. Když někdo natáčí a někdo jiný chce dotyčnou ulici využít také, musí přijít až za měsíc. Problém je v tom, že radnice by měla mít nějaký základní systém. My pak budeme vědět dopředu, kam nemá cenu chodit. Vždy dochází k nějakému omezení. V Praze se dělají zábory složitěji než v New Yorku. Na druhé straně po sobě uklidíme. Vždyť součástí dohody s radnicí je i blokové čištění ulic na naše náklady. Vyhovět podmínkám v Praze je čím dál složitější. I kvůli tomu míří spousta produkcí mimo Prahu.

☞ Co vám ještě připadá z podmínek za absurdní? Dary. Radnice má sazebník, za který dotyčné prostory pronajímá. Někdy jim ale připadá, že je to málo, takže musíme dát dobrovolný dar na čistotu města. A pak – co už samozřejmě radnici nezajímá – musíme jednat i se spoustou soukromých subjektů, které také musíme vykoupit. Takže natáčet v pražských lokacích je čím dál dražší a náročnější.

☞ Před patnácti lety přišlo filmaře natáčení na Karlově mostě na čtvrt milionu korun denně. Staroměstského náměstí si radnice cenila na 90 tisíc korun za natáčecí den. Kolik je to dnes?

Myslím, že u Karlova mostu je to už půl milionu. Ale můžete tam přitom natáčet jen do devíti do rána, nikoli během dne. To se dá pochopit v létě, když je světlo od čtyř hodin ráno a do devíti se to prostě musí zvládnout. Navíc jej stejně nemůžete zavřít celý. Proto se scény na podobných místech jako Karlův most často odehrávají v noci. Sazba natáčení se pak ještě počítá za kalendářní den – takže když

U chystaného filmu Chinese Justice American Revenge se v Česku bude natáčet Amerika. To kdyby někdo řekl před deseti dvaceti lety, tak je to nemyslitelné. Nyní díky speciálním efektům si můžete vymyslet cokoli.

natáčíte od deseti večer do šesti do rána, tak platíte dvě sazby, protože točíte dva dny. To jsou trochu hokynářské počty.

☞ Co s tím?

Hlavní město by mělo mít nějakou filmovou kancelář, jakou má mnoho měst v Evropě a Americe. Filmař přijde, dostane jasné informace a jasné ceny. To bohužel v Praze nefunguje, zatímco například v Ostravě nebo Pardubicích ano. I proto tam filmaři jezdí daleko raději. Ale zase tam samozřejmě nemají Karlův most. Praha by měla podobnou kancelář vybudovat. Jednáme o tom už patnáct let, vždy dostaneme vstřícné odpovědi, ale nikdy se nic nestane.

☞ Když se nějaký zahraniční producent rozhodne natáčet v Česku, jak si

najde tuzemského koproducenta? Vypíše výběrové řízení?

Film stojí na osobních kontaktech. V devadesáti pěti procentech je to na základě doporučení někoho, koho zná. Jednou jsme se opravdu účastnili soutěže a vyhráli. Bylo to předloni u čínského filmu Somewhere Only We Know (Jen my víme kde). Od té doby kdokoli sem

jsem producenty, ukázali jim Prahu a Karlovy Vary – a přijeli. Je možné, že zase budou potřebovat nějakou podobnou lokaci.

☞ Casino Royale se natáčelo mimo jiné i na pražském Vítkově – ale ve filmu to prostředí natolik měnilo, že to nebylo téměř poznat. Proč o to tedy filmaři stojí?

i páté Smrtonosné pasti, která se odehrává v Moskvě. Také to byl jeden z filmů, který měl vznikat i v Česku, ale natáčel se v Maďarsku.

To, co lokace využije a prodá, jsou nakonec středně rozpočtové filmy, které je opravdu zachovají i ve snímku. U velkorozpočtových filmů si to nakonec stejně udělají podle sebe, jak tvůrci potřebují a chtějí.

z Číny chce jít, tak tvůrcům zavolají a oni nás doporučí. To samozřejmě neznamená, že zakázku získáme automaticky my.

☞ Další bondovka by se prý měla opět natáčet v Česku?

Pamatuji si, když jsem byl na Barrandově, měl jsem tehdy za poradce Norberta Auerbacha. Znal se s i producenty bondovek Broccoliiovými a dalšími. Říkali jsme mu, že náš sen byl vždy dostat na Barrandov Spielberga a Bonda. Málem se nám to povedlo s filmem Jeden svět nestačí. Natáčet se mělo v Turecku, které ale postihlo zemětřesení. Chvilí přemýšleli, že by to částečně přepsali. Nakonec to ale opravdu natočili v Turecku, neboť dostali podmínky, které nemohli odmítnout. Ale pak se to povedlo u Casina Royale. Pozvali

Nakonec je to vždy o kreativě tvůrců. Mohou to vždy předělat v počítači. Je to stejné jako u chystaného filmu Chinese Justice American Revenge. V Česku se bude natáčet Amerika – to kdyby někdo řekl před deseti dvaceti lety, tak je to nemyslitelné. Nyní díky speciálním efektům si můžete vymyslet cokoli.

☞ Vždyť tak to bylo již v Mission Impossible...

Ano, Pražský hrad představoval Kreml, protože filmaři do Moskvy jezdit nechtěli. Je to složité a velice drahé. I kvůli tomu se v Praze hodně natáčí. Míří sem množství filmů, které by se měly odehrávat v Moskvě nebo obecně v Rusku. Bohužel mnozí filmaři nakonec zjistí, že to daleko lépe natočí v Maďarsku, kde je socialistické architektury přece jen více než v Praze. To byl případ

Radomír Dočekal (54)

Absolvent Karlovy univerzity v Praze. V letech

1995 až 2005 byl generálním ředitelem barrandovských filmových studií. Poté tři roky šéfoval menší společnosti Prague Studios. S jejím majitelem Tomášem Krejčím od roku 2010 vlastní produkční společnost Milk and Honey.

Ta se například podílela na natáčení filmů jako Děti Duny nebo Blade II: Bloodlust.

Letos bude spolupracovat s americko-čínskou produkcí na snímku Chinese Justice American Revenge. Milk and Honey, která spoluvytvářela i stovky reklam, má zastoupení i v Hollywoodu.

Tvář dne

„Spolehnout se ve všem na Turecko je riskantní. Měli bychom přispět k obnově Sýrie,

řekl ministr zahraničí
Lubomír Zaorálek
str. 2

Foto: čtk

Komentář

Bohumil Pečinka

Konec klasické politiky

Evropou obchází strašidlo rozpadu tradičního politického systému. Smutným vítězem letošních slovenských voleb je mnohonásobný premiér Robert Fico. Sice vyhrál, ale také ztratil skoro sedmáct procentních bodů oproti volbám před čtyřmi roky. Existují dva důvody pro jeho vítěznou porážku.

Fico a jeho strana Smer předně nedokázali sociálně uspokojit svou voličskou klientelu. Podle statistik zemí OECD, měřeno v HDP na hlavu, dýchá kdysi chudé Slovensko na záda České republiky a výrazně předstihuje Polsko a Maďarsko. Bratislava je dokonce šestý nejbohatší region celé EU; Praha je až devátá. Nicméně na Slovensku je mezi lidmi rozšířen pocit relativní chudoby, protože penze a platy jsou třetinové proti sousednímu Rakousku, s nímž se kvůli společné měně všechno porovnává.

Ficovi se nepodařilo zvrátit evropský trend,

kteří už způsobil voličský odliv od polské Občanské platformy – největší města relativně bohatnou, ale zbylé regiony stagnují a dochází k masové migraci. V případě Slovenska na britské ostrovy a především do Česka, kde závratnou rychlostí nacházejí uplatnění především vysokoškoláci. Odliv mozků byl v některých oblastech (zdravotnictví nebo IT) tak silný, že už to znatelně komplikuje situaci na trhu práce.

Vstupujeme do fáze, kdy koupit si stranu bude stejně běžné jako koupit si noviny nebo televizi.

Fico sice v posledním roce zavedl různé slevy a úlevy, ale ani to nepřesvědčilo hlavní proud jeho voličů, že hájí jejich zájmy. V jistém smyslu je to prokletí slovenské i české – porovnávat se se sousedy, kteří patří k nejbohatším státům světa (Německo, Rakousko).

Jinou věcí je, že premiér Fico tak mohutně vsadil na protipřistěhovalickou kartu, až v očích středních vrstev legitimoval ty nejpokleslejší argumenty a příběhy. Toho se chopily různé monotematické strany

(Kotleba, milionářská strana Sme rodina či Slovenská národná strana) a dovedly jednou řečené až do krajnosti. Nastal efekt, který by se dal shrnout do sloganu: proč volit kopii, když mohu hlasovat pro originál? A to byla Ficova tragédie: na pozadí „skutečných migračních bijců“ najednou působil jako příliš umírněný politik.

Ještě horší porážku, ač se to na první pohled nezdá, utrpěla slovenská pravice. Úspěch druhého na pásce, Richarda Sulíka, je založen jen na hlasech liberální Bratislavy. Sulík nemá nikoho, s kým by mohl sestavit programově srovnatelnou koalici a vnést víc svobody do života. Může jen protifickovsky taktizovat. Což je střednědobě ta nejlepší cesta mimo parlament.

Hlavním poselstvím slovenských voleb je toto: rozpadá se klasický politický systém. Strany vznikají z mimopolitických zájmů a kvůli nim také zanikají. Vstupujeme do fáze, kdy koupit si stranu bude stejně běžné jako koupit si noviny nebo televizi. Stojíme na počátku privatizace veřejného prostoru. To dříve nebo později vyvolá odpor občanské veřejnosti. Slovensko naznačuje, jak by mohly vypadat volby příští rok v Česku.

Autor je komentátorem týdeníku Reflex

Glosa

Na razítku nezáleží

Připravovaná změna vzdělávání sester chce řešit problém s jejich nedostatkem. Školy produkují málo „materiálu“ do nemocničního soukolí, tak je trochu seštelujeme a bude dobře, nebo ne? Ano, nemocnice mají potíže sehnat dost sester. Nejde o tabulkové stavy, ty ještě nějak naplnit jdou. Ve skutečnosti jsou ale sestry přetěžované a nemají čas poskytovat tak kvalitní péči, jak by chtěly. A jak se to učily.

Vzdělaných sester je ve společnosti vcelku dost. Nechtějí ale do nemocnic. A pokud se nezmění jejich tamní pracovní podmínky, tak se tam nepohnou, ať budou mít razítko takové či onaké. Řešením by bylo dostat do nemocnic podstatně více ošetřovatelů, kteří udělají tu nejtvrďší manuální práci a uvolní sestrám ruce pro kvalifikovanou péči, kterou po nich chceme. Druhým řešením jsou ekonomické potíže. Vysoká nezaměstnanost odchody sester z nemocnic spolehlivě brzdí. Jejich spokojenost a kvalitu péče ale nezvyšší, stejně jako to nedokáže změna vzdělávání.

Adéla Čabanová

Když říkáte, že mám potíže s porozuměním, co tím přesně myslíte?

KLDR se stává jen figurkou velmocí

■ Řešení zoufalé situace KLDR leží jen v rodině východoasijských národů, do níž se musí vrátit.

Radek Palata

Rezoluce Rady bezpečnosti OSN z minulého týdne uvalila na Severní Koreu nejprísnější sankce, jaké kdy byly uplatněny proti kterékoli zemi za posledních 20 let. Mnohé ale bude záležet na tom, jak si jejich obsah ta která členská země OSN vyloží a jak bude sankce uplatňovat v praxi.

DOBŘE A ZLE UHLÍ

Zadní vrátka pro benevolentní přístup totiž zůstala v humanitárním aspektu sankcí. Obchodní restrikce jsou namířené výhradně k potlačení vojenského potenciálu KLDR. Zakazuje se například poskytování obchodem generovaných finančních zdrojů, které by mohly přímo podporovat vojensko-průmyslový komplex Severní Koreje. To by při určitém výkladu vycházejícím ze znalostí mocenských poměrů v KLDR znamenalo prakticky úplné obchodní embargo, protože sankce vyžadují kontrolu zcela všeho nákladu směřujícího na severokorejské území a také ven. Ale jak třeba zjistit, zda zrovna to nebo ono nakoupené severokorejské uhlí nebo železo naplní vojenskou kasu, zatímco jiné zase hladovějící žaludky obyvatel?

Humanitární situace v Severní Koreji se přitom bezpochyby dramaticky zhoršuje. Podle OSN nyní hladoví již kolem deseti milionů Severokorejců, tedy téměř polovina populace. Situaci dokresluje v posledních letech také zpráva o boomu ve výrobě drog a obchodu s nimi, především s metamfetaminy

PROVOKACE. Nepříjemným zvykem vládců KLDR je reagovat na krize vydíráním či řinčením zbraněmi.

prezdívanými krystal, v pohraničí mezi Čínou a KLDR. Zaznamenány byly i případy dezercí severokorejských vojáků, kteří vraždili a okrádali Číňany třeba jen kvůli jídlu.

TRADIČNÍ VYDÍRÁNÍ

Bývá neblahým zvykem severokorejských vládců, že v krizových situacích svět vydírají svou jadernou hrozbou, která se nyní násobí dostupností raket dlouhého doletu schopných nést nukleární hlavice. Podle údajů čínských expertů z loňského jara KLDR nyní disponuje až dvaceti hlavicemi a je schopna ročně produkovat až desítku dalších. Mezi kontinentálními raketami se KLDR chlubí už od roku 2012. Signály vyslané Pchjongjangem letos v lednu a únoru jaderným výbuchem a vysláním satelitu do vesmíru je proto nutno brát velmi vážně. To se na postojích v OSN odrazilo.

Takové arzenály už jsou schopné narušovat strategickou rovnováhu nejen ve velmi citlivé oblasti východní Asie, ale prakticky na celém světě. Jakákoli hlubší bezpečnostní krize kolem Severní Koreje by se odrazila i na motorech globální ekonomiky v Číně, Japonsku a Jižní Koreji. Pokud se jaderné arzenály nacházejí v rukách takových totalitních excentriků, jací dnes sedí v Pchjongjangu, tím hůře.

Nestabilitě nahrává i rostoucí multipolarita mocenského uspořádání světa. Je však velkým štěstím, že nová generace vedení Číny jaderné vydírání KLDR zostrá odmítá, což je patrné na značném ochlazení vzájemných vztahů, alespoň v politické sféře.

Podobně kriticky, i když dosti ambivalentně, k Severní Koreji v nedávné minulosti přistupovalo také Rusko. To se sice snažilo bezpečnostní situaci kolem KLDR fixovat, ale například v dubnu 2014 jí odpustilo prakticky veškerý dluh v hodnotě deseti miliard dolarů v zájmu výstavby železnice a plynovodu do Jižní Koreje. Varovný je obrat ve strategických postojích Ruska po ukrajinské krizi: vojenští představitelé Moskvy začali hovořit o budování nové spojenecké sítě od Kuby přes Brazílii po Vietnam a Severní Koreu, což se má týkat i vytváření zámořských základů.

ZPÁTKY DOMŮ

Severní Korea nikdy nebude hrát ve světovém mocenském uspořádání zásadní roli, ale může se stát důležitým hracím kamenem v souboji velmocí. To by si měl Pchjongjang uvědomit. Návrat k jednacímu stolu o jaderném odzbrojení je jednou z cest, jak se vrátit do rodiny národů východní Asie, kam KLDR patří a vždy patřit bude. Jedině u ní lze hledat dlouhodobé řešení zoufalé situace, v níž se Severní Korea bezesporu ocitá.

Autor je publicista

Duel

Slovensko bude mít v parlamentu fašisty. To přinutí ostatní strany, aby se chovaly odpovědně,

Nejsme žádní fašisté. Někomu můžeme připadat trochu jako extremisté ve srovnání s vlažným přístupem takzvaných standardních politických stran,

řekl šéf strany OĽaNO Igor Matovič

řekl člen Kotlebovci Lidové strany Milan Uhrík

Jak to vidí

O co jde zdravotním pojišťovnám?

Andrej Babiš

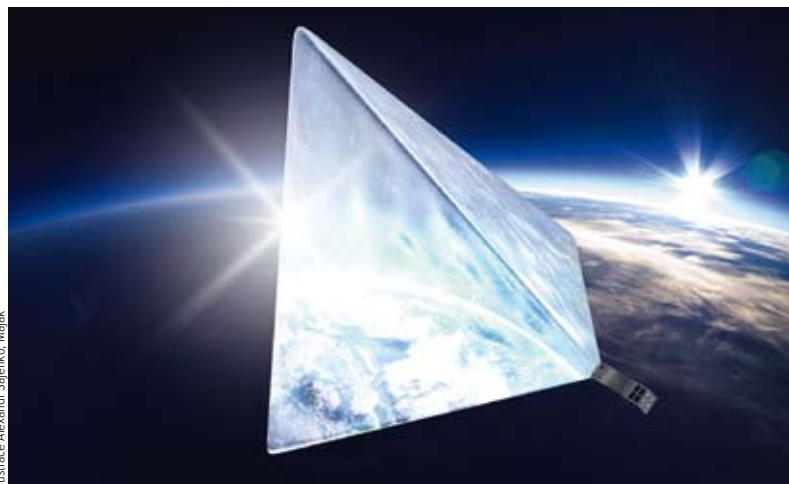
Ministerstvo financí čelí kritice v souvislosti s novelou zákona o rozpočtových pravidlech, která převádí účty veřejných zdravotních pojišťoven z komerčních bank na účty ČNB. Prý získáváme možnost zasahovat do platebních operací pojišťoven. Tyto obavy jsou relevantní asi jako tvrzení, že nyní jsou prostředky pojišťoven ovládnuty komerčními bankami. U ČNB nedojde k žádné změně. Převodem účtů pod státní pokladnu pojišťovnám nehrozí, že by ztratily kontrolu nad financemi. Jednoduše řečeno prostředky samozřejmě nadále zůstanou ve vlastnictví pojišťoven. Slýcháme také argument pojišťoven, že kvůli ztrátě úrokových příjmů zruší či omezí benefity pro klienty. Pro žádné takové omezení ale nebude důvod. U většiny pojišťoven činí úrokové příjmy jen jednotky procent zdrojů na financování preventivních programů. Tento výpadek bude plně kompenzován tím, že navrhujeme hned dva nové zdroje fondů prevence. Pojišťovny získají možnost převést do něj prostředky, které uspoří v základním fondu na poplatcích za bankovní služby. Dalším zdrojem bude možnost neomezeného převodu z provozního fondu. Čím bude pojišťovna efektivněji zajišťovat svůj provoz, a svému řediteli například pořídí méně luxusní vůz, tím více může přidat na preventivní programy. Objevuje se i kritika, že peníze zdravotních pojišťoven mohou pomáhat ke snížení státního dluhu. A co je na tom špatného? Jde o stejný princip, jako když v současné době uložené peníze zdravotních pojišťoven komerční banky investují a používají k úvěrování klientů, což je mimo jiné podstata bankovní činnosti. Navíc jde o další z důležitých kroků směrem k efektivnímu řízení likvidity, což je jeden z hlavních cílů resortu financí. Tedy aby veřejné prostředky „nespaly na účtech“, zatímco stát si půjčuje další.

Autor je ministrem financí

Pište nám

Vážení čtenáři, zajímá nás, co si myslíte.

Své názory a polemiky zasílejte na nazory@e15.cz. Nebo s námi diskutujte na našem webu (www.e15.cz), na Facebooku (www.facebook.com/denike15) či na Twitteru (@E15news).

NA MÍSTĚ. Takto si umělec představuje družici Maják s rozvinutou plachtou, která soustavně odráží sluneční záření k Zemi.

Maják – umělá ruská konkurence hvězdy Sirius

■ Neumí to nic jiného než svítit. Zato tak silně, že v té záři budou hvězdy doslova blednout.

Učebnice mají dosud jednoznačný názor: Sirius alias Psi hvězda je nejjasnější hvězda na noční obloze a je také nejjasnější hvězdou souhvězdí Velkého psa. Za chvíli by to už ale nemuselo platit. Ruský tým kosmických inženýrů chce ještě letos vypustit do vesmíru miniaturní družici Maják, která by měla přezářit vše kolem.

Umožnit to má odrazná polymerová fólie o tloušťce zhruba dvacetiny lidského vlasu a ploše šestnácti metrů čtverečních. Tu satelit po dosažení oběžné dráhy rozvine.

V čele projektu stojí vedoucí oddělení pro současnou kosmonautiku na Moskevské univerzitě inženýrství Alexandr Šajenko. Momentálně sbírá prostředky na vypuštění Majáku na crowdfundingovém serveru BoomStarter, ruské obdobě portálu Kickstarter. Fanoušky tam požádal o 1,5 milionu rublů a už v půli minulého týdne měl přes 1,8 milionu rublů.

Družice Maják má obíhat ve výšce 600 kilometrů nad Zemí, vždy v opozici ke Slunci, díky čemuž bude stále odrážet jeho světlo. „Bude to nejjasnější objekt na obloze, chceme dokázat, že vesmírný výzkum je vzrušující, zajímavý a hlavně dostupný komukoli, kdo má zájem,“ uvedl Šajenko pro server Sputnik News.

Jeho výtvar se má také stát prvním oficiálním amatérským ruským satelitem. O jeho vynesení se postará loď Sojuz-2 s naplánovaným startem na počátku července. Agentura Roskosmos již vydala souhlas, že se Maják smí mise zúčastnit.

Souběžně s tím se však napříč hlavně astronomickou komunitou rojí opozice Majáku: není totiž jasné, jak moc Maják změní pozorovatelnou oblohu, podle mnohých hrozí, že jednoduše zastíní hvězdy a znemožní jejich pozorování. Russia Today dokonce tvrdí, že by Maják mohl dosáhnout jasu samotného Měsíce, podle jiných kalkulací by se však svým jasnem měl zařadit až za Slunce, Měsíc a Venuši.

Stačí nápad, voda a gravitace

Belgický start-up Turbulent představil novou generaci gravitační vírové elektrárny.

Na rozdíl od stávajících zařízení na obdobném principu vychází nové řešení citelně menší a lze je využívat i na vodních tocích s mnohem nižším průtokem i nižším výškovým rozdílem hladiny.

„Strávili jsme dlouhou dobu nad simulacemi proudění, zkoumáním, jak vzniká potřebný vír a jaké prvky mohou nejlépe využít jeho energii. Vyšla nám vrtule se zcela novým tvarem, k němuž jsme upravovali i tvar a rozměry nádrže,“ sdělil deníku E15 jeden z konstruktérů elektrárny Jater Verreydt.

Společně s kolegou Geertem Slachmuyldersem už evdují několik desítek poptávek po inovaci. Odhadují přitom, že jen v Evropě se nachází přes 250 tisíc potenciál-

ních zákazníků. „Podívejte se na množství starých vodních mlýnů rozestetých po Evropě,“ upozornil Verreydt s odkazem na již existující vodní infrastrukturu.

První prototyp z dílny Turbulent už běží v belgickém městečku Tielt-Winge. „Vynuli jsme jej ve spolupráci s univerzitou v Loevenu a výzkumným centrem ve Flandrech. Naše turbíny jsou teď při stejném výkonu poloviční oproti konkurenci,“ dodal Verreydt.

Verreydt a Slachmuylders nyní v inkubátoru StartIt @KBC pracují na rozvoji dalších gravitačních vírových elektráren nejen v Evropě, ale také v Chile. „Kvůli pravidelným, takřka denním výpadkům dodávek elektrické energie je na chilskou vládu vyvíjen vysoký tlak na výstavbu zelených elektráren, jako je například ta naše,“ dodal Slachmuylders optimisticky.

NOVÝ PŘÍSTUP. Turbína v gravitační vírové elektrárně využívá pohybovou sílu vody hnané na tečnu kruhové nádrže, kde vytváří vodní vír. Ve středu nádrže, kde je víření nejsilnější, pracuje turbína.

Foto Turbulent

Stranu připravil Marek Schwarzmann

KDYŽ UŽ TŘESK, TAK TICHÝ

Foto NASA

AMERICKÝ Národní úřad pro letectví a kosmonautiku zahájil vývoj mimořádně tichého nadzvukového dopravního letadla. Při překonávání zvukové bariéry by mělo způsobovat jen minimální, popřípadě vůbec žádný sonický třesk. „Pracujeme na tom, aby létání bylo ekologičtější, bezpečnější a tišší,“ uvedl při představení projektu šéf NASA Charles Bolden. Projekt je součástí rozpočtu úřadu pro rok 2017 a v jeho rámci obdrží vybraný smluvní dodavatel, přesněji Lockheed Martin Aeronautics, dvacet milionů dolarů na vývoj stroje. „Je to téměř sedmdesát let, co Chuck Yeager poprvé letěl se svým strojem Bell X-1 nadzvukovou rychlostí. Pokračujeme v jeho odkazu,“ dodal Bolden.

Cestujte časem

Týdeník Euro v mobilu a tabletu
už v pátek od 19.00 hodin!

iPhone

Android

Stáhněte si EURO
v aplikaci **Google Play**
nebo **App Store**.

Do vyhledávacího pole
zadejte text: **Týdeník Euro**

euro

...je dobré vědět

Evropská imigrační politika nepřímou zabíjí

■ Spíš než negativní postoj k humanitární pomoci má velká část Čechů negativní postoj k čemukoli, co je spojené se slovem uprchlík. To potom vede ke kritice pomoci, říká **Adéla Válková**, studentka práv na King's College London. Sama se vydala pomáhat příplouvajícím lidem na řecký ostrov Lesbos.

Sára Matušová

ES Proč jste se rozhodla i přes své náročné studium vydat na Lesbos a strávit tam dny pomáháním jako dobrovolnice?
Přišlo mi to přirozené. Bylo pro mne těžké učit se právní principy fondů a tvářit se, že je to děsně důležité, zatímco se na hranicích našeho kontinentu topí stovky lidí. Kvůli pracovním povinnostem se mi na podzim nepodařilo odjet pomáhat na Balkán, ale nakonec jsem si prodloužila vánoční prázdniny a zamířila do Řecka. Částečně jsem jela i proto, že se zajímám o lidská práva a uprchlická krize je aktuálně velké téma. Chtěla jsem tu situaci vidět na vlastní oči a mluvit s lidmi, kteří utíkají.

ES V čem spočívá na Lesbu pomoc dobrovolníků z Czech teamu?
Jak na Lesbu, tak na Balkáně je Czech team známý pojem, zčásti i kvůli své efektivitě a ochotě dělat práce, do nichž se jiným organizacím moc nechce. Na ostrově spravuje sklad s oblečením, odklízí vesty a čluny ze skalnatých částí pobřeží, aby nelákaly příplouvající lodě na nebezpečná místa, spolupracuje s místním obyvatel-

stvem a jako jeden z mála drží noční hlídky na severní pláži Eftalou. Součástí toho je i pomoc při vyloďování. Tyto práce patří mezi dlouhodobější a méně atraktivní, ale rozhodně přinášejí více užitku než aktivity některých dobrovolníků, kteří si na ostrov s nadsázkou přijeli udělat selfie se syrským dítětem.

ES Czech team nezařítuje žádná velká charitativní organizace. Jak tedy zvládá vše, co se týče prostředků a organizace jeho aktivit v Řecku?
Každý z dobrovolníků si platí většinu nákladů sám. Někteří lidé na svou cestu pořádají sbírky, občas se konají benefiční akce, ze kterých se dobrovolnické aktivity sponzorují. Já osobně jsem omezila vánoční dárky a místo toho peníze věnovala na letenku. Čas od času se objeví někdo, kdo je ochotný přispět větší částkou, což je vždy vítáno. Dobrovolníci na ostrově opravdu nežijí v žádném luxusu a šetří, kde se dá. V neposlední řadě aktivity finančně podporuje organizace Pomáháme lidem na útěku.

ES Zajímají se politici o činnost Czech teamu? Je s ním

Foto archiv Jany Vákové

Reakce EU a evropských států je zoufale neefektivní a nepromyšlená. Neřeší příčinu a následky ještě zhoršuje.

některý z českých politiků v kontaktu?

Někteří lokální politici jsou dokonce v Czech teamu přímo zapojení a jezdí pomáhat, především na Balkán. Na celorepublikové úrovni dochází k uznání dobrovolníků jen velmi zřídka. V listopadu minulého roku premiér Sobotka osobně poděkoval zástupcům Czech teamu, práci dobrovolníků několikrát ocenil i v médiích. Víc ale nejspíš očekávat nemůžeme. Být spojovaný s těmi, kteří lidem na útěku

pomáhají, v České republice není zrovna politický jackpot.

ES Jak to na místě probíhá, když k ostrovu připlují nové lodě plné uprchlíků?
Moře mezi Tureckem a Lesbem dobrovolníci a organizace poměrně dobře hlídají, takže se ví o příjždějících lodích s předstihem. To dává dobrovolníkům dost času dojet na místo, případně se snažit loď navigovat na hlavní pláž, kde je zázemí a zásoby oblečení. Je samozřejmě

rozdíl, jestli přijede několik desítek lidí na gumovém člunu nebo řádově více v lodi.

Prvním úkolem je bezpečně dostat lidi na pevninu – děti, ženy a potom muže. Pokud se to podaří, i jejich osobní věci. Toho se ujímá tým záchranářů v neoprenech. Na pevnině se potom lidé mohou převléct, ohřát a dostanou vodu. Tady se také v případě potřeby poskytuje první pomoc. Poslední fází je předat lidem alespoň základní informace a připravit je na odvoz do tábora.

ES To zní poměrně jednoduše...

Ale realita je jiná. Celá situace se může odehrávat ve velkém zmatku, navíc často v noci a ve špatném počasí. Lidé z Turecka přijíždějí vystresovaní a ve špatném stavu. Praxe je taková, že skupina zaplatí za odvoz pašerákovi, který následně jednomu z nich přiloží pistoli k hlavě a řekne, že pokud chtějí odjet, tak musí řídit sám. Ti lidé nasedají s tím, že nevědí, jestli přežijí. Člunům často během cesty dojde benzin, takže buď zbytek pádlují, nebo nedojdou. Při čištění pobřeží jsme nacházeli dětské rukávky do bazény místo záchranných vest. Ty podmínky jsou naprosto směšné.

ES Jak vnímají situaci na Lesbu místní obyvatelé? Spolupracují s dobrovolníky i oni?

Spousta místních obyvatel především sama pomáhá. Na začátku krize byli právě místní těmi, kteří lidem prchajícím před válkou pomáhali, když byla situace nejhorší a na ostrově ještě nepůsobili dobrovolníci ani organizace. Byli to řečtí rybáři, kteří lovili z moře těla utonulých. Kromě toho ale také hodně pomáhají dobrovolníkům.

ES Především na Facebooku se čas od času začnou šířit fotky z míst, na kterých určitou dobu uprchlíci pobývali. Zachycují nepořádek, který po sobě dotyční zanechávají. Některé lidi utvrzují v názoru, že si materiální pomoci neváží. Co byste těmto lidem vzkázala?

Mám pocit, že obsah sociálních médií je jeden velký „confirmation bias“ – už-

ČEŠI V AKCI. Moře mezi Tureckem a Lesbem dobrovolníci a organizace poměrně dobře hlídají, takže se ví o příjezděcích lodích s předstihem. Czech team spravuje na ostrově Lesbos sklad s oblečením, odklízí vesty a čluny ze skalnatých částí pobřeží, spolupracuje s místním obyvatelstvem a jako jeden z mála drží noční hlídky na severní pláži Eftalou. Součástí toho je i pomoc při vyloďování.

vatelé slyší, co slyšet chtějí. Tomu, co jim do předem vytvořené představy nezapadá, nevěnují pozornost. Co se týče poukazování na nepořádek, jde podle mne i o absenci selského rozumu. Když několik dní lidé kempují v hrozných podmínkách a potom mohou jít dále s tím, že nevědí, kam jdou nebo jak dlouho budou na nohou, nepotáhnou s sebou promáčené a zabahněné spacáky a stany. Stejně tak když máte na místě stovky lidí, ať už je to hraniční přechod nebo let-

ní festival, a každému dáte zabalenou sušenku a banán, na zemi prostě zůstanou obaly od sušenek a banánové slupky. Nehledě na to, že tam pravděpodobně ani nejsou koše. Stavět na tom kritiku poskytování pomoci je nesmyslné. Ten problém je tolik uměle nafouknutý, že jeden Iráčan hned po vystoupení ze člunu začal sbírat odpadky na pláži, které nejspíš ani nebyly od uprchlíků, aby ukázal, že jejich nepořádek je jen předsudek. Je to absurdní.

Vzhledem k počtu lidí na útěku je z určitého pohledu legitimní tyto dvě skupiny oddělovat a pomáhat jen těm, kteří to potřebují nejvíce.

ES Máte pocit, že se u nás lidé staví odtažitě k humanitární pomoci uprchlíkům v evropských státech prvního kontaktu, jako je i Řecko, protože se nás bezprostředně netýká?

Řekla bych, že spíš než negativní postoj k humanitární pomoci má velká část Čechů negativní postoj k čemukoli, co je spojené se slovem uprchlík. To potom vede ke kritice pomoci – i s ní jsem se setkala. Ta je ale jen malou součástí řetězce zloby způsobené strachem z neznámého. Nutno podotknout, že celá uprchlická krize se Česka v porovnání s Řeckem nebo Německem jaksi bezprostředně netýká, což ale mnohým nebrání se k ní velmi angažovaně vyjadřovat. Ale nerada bych všechny házela do jednoho pytle. I v Česku existuje nemalá komunita lidí, čítající i několik politiků, kteří dokážou uvažovat racionálně.

ES Změnila pomoc na Lesbu nějak váš pohled na uprchlickou krizi?

Neřekla bych, že se můj pohled změnil, spíš se na základě vlastní zkušenosti vykrystalizoval. Mezi lidmi přijíždějícími na Lesbos byla spousta lidí prchajících z válečných konfliktů, kteří potřebují naši pomoc. Stejně tak mezi nimi byli i tací, jejichž životní situace je sice v porovnání s evropským standardem bezútesná, ale doma jim nehrozí smrt. Vzhledem k počtu lidí na útěku je z určitého pohledu legitimní tyto dvě skupiny oddělovat a pomáhat jen těm, kteří to potřebují nejvíce, jak se o to ostatně Evropa od konce minulého roku pokouší. Reakce EU a evropských států je ale zoufale neefektivní a nepromyšlená. Neřeší příčinu a následky ještě zhoršuje. Není podle mne přehnané tvrdit, že evropská imigrační politika v tuto chvíli, ač nepřímou, zabíjí. Ať už tato krize dopadne jakkoli, bojím se, že na Evropu nebude mít ty nejhorší následky poskytnutí azylu lidem prchajícím před válkou. Pokud Evropu něco zničí, bude to ona sama.

Celý rozhovor čtěte na stránkách student.e15.cz

Foto: falcon

Kobry a užovky vyhrály hned šest Českých lvů

■ Sociální drama s bratry Hádky Kobry a užovky získalo šest cen české filmové akademie, Sedmero krkavců má tři České lvy, Ztraceni v Mnichově a Schmitke dva.

Iva Přivřelová

Kobry a užovky zvítězily na 23. ročníku Českých lvů. Sociální drama o dvou bratrech ztracených ve vlastních životech proměnilo polovinu svých nominací a bylo Českou filmovou a televizní akademií vyhlášeno nejlepším filmem s nejlepší režii a kamerou. Další tři sošky mu přinesli herci Matěj Hádek za hlavní mužskou roli a Lucie Žáčková a Kryštof Hádek za role vedlejší. K tomu film získal i dvě nestatutární ceny, za nejlepší plakát a od filmových fanoušků z ČSFD. cz. „Je to takový sen, když se skamarádíte v prvéku na FAMU, pak spolu skoro patnáct let pracujete a pak přijde tohle,“ poděkoval režisér a producent Jan Prušinovský svému producentu Ondřeji Zimovi, který s ním Iva za nejlepší český film přebíral.

Komedie z filmového zákulisí Ztraceni v Mnichově, která bodovala na Cenách české filmové kritiky, se musela spokojit s oceněním za scénář Petra Zelenky a za střih. Herečka Alena Mihulová přinesla Českého lva snímku Domácí péče o obětavé pečovatelce. Pohádka Sedmero krkavců byla oceněna díky maskám, kostýmům a scénografii. Česko-německý debut Schmitke získal sošky za

zvuk a hudbu, obě převzali němečtí tvůrci. Projev skladatele Johannese Repky, který vyzval k mírumilovné a tolerantní Evropě, se jako jeden z mála týkal aktuální politicko-spoločenské situace. Na rozdíl od Oscarů, vystupující na Českých lvech se příliš nevzrušovali a děkovali především rodině a kolegům.

Nejlepším dokumentem akademie zvolila Opři žebřík o nebe Jany Ševčíkové,

portrét slovenského faráře, který se stará o sociální případy. Dvaosmdesátiletý kameraman Spalovače mrtvol Stanislav Milota si odnesl čestnou cenu za přínos české kinematografii. Nestatutární cena za nejlepší studentský film a 100 tisíc korun připadly Ondřeji Hudečkovi za krátký film Furiant, oceněný i na Sundance.

V nových televizních kategoriích, o jejichž nominacích nezvykle nerozhodovali akademici, ale televizní stanice, bodovaly film České televize o Antonínu Dvořákově Americké dopisy, krimi seriál HBO Mamon a Filmová lázeň, dokument České televize o historii karlovarského festivalu, který se objevil i v kinech. Třetí řada internetové satiry Kancelář Blaník získala Iva za Mimořádný počín v oblasti audiovize.

Ceremonii, nyní dostupnou na webu České televize, uváděla opět Lucie Výborná, nepřiliš výrazně. Vzhledem k velkému počtu kategorií jedno předávání následovalo za druhým, sled prodlužovaný rozhovory s předávajícími z různých vědeckých oborů dvakrát oživilo vystoupení vokální kapely.

KLIDNÁ SÍLA. Neokázalému snímku podle scénáře a v režii Slávka Horáka Domácí péče dodala lesku nejlepší představitelka hlavní ženské role Alena Mihulová.

Výběr z Českých lvů

Film: Kobry a užovky

Režie:

Jan Prušinovský
(Kobry a užovky)

Mužská hlavní role:

Matěj Hádek (Kobry a užovky)

Ženská hlavní role:

Alena Mihulová (Domácí péče)

Dokument:

Opři žebřík o nebe (režie Jana Ševčíková)

Scénář:

Petr Zelenka (Ztraceni v Mnichově)

Kamera:

Petr Koblavský (Kobry a užovky)

Hudba:

Johannes Repka (Schmitke)

Střih:

Vladimír Barák (Ztraceni v Mnichově)

Zvuk:

Cristoph Chevallier (Schmitke)

Scénografie:

Ondřej Mašek a Peter Čanecký
(Sedmero krkavců)

Kostýmy:

Kateřina Štefková
(Sedmero krkavců)

Masky:

Juraj Steiner (Sedmero krkavců)

Mimořádný přínos české kinematografii:

kameraman Stanislav Milota

Mimořádný počín v oblasti audiovize:

Kancelář Blaník – III. série
internetového seriálu

Televizní film nebo minisérie:

Americké dopisy (Česká televize, režie Jaroslav Brabec)

Dramatický televizní seriál:

Mamon (HBO Europe, režie Vladimír Michálek)

Dokumentární televizní film nebo seriál:

Filmová lázeň (Česká televize, režie Miroslav Janek)

Cena Magnesia za nejlepší studentský film:

Furiant (režie Ondřej Hudeček)

Filmový plakát:

Michal Tilsch (Kobry a užovky)

Cena filmových fanoušků:

Kobry a užovky
(režie Jan Prušinovský)

Pohádek není nikdy dost

■ Jiří Tomek převyprávuje řadu arabských příběhů. Jeho úžasná kniha potvrzuje, jak jsou si kultury svými příběhy podobné.

Zuzana Dorogiová

Kniha arabských mýtů, legend a pohádek z pera Jiřího Tomky není jen vzhledem do zvyků a folkloru jiného národa, ale zárnou ukázkou toho, jak se pohádky i odlišných etnik sobě podobají a mají stejné původní kořeny. V bájkách se objevují židovské a křesťanské motivy ze Starého i Nového zákona, jen jména jsou arabsky znějící, přesto poznáme postavy z Bible, například Adama s Evou ve stvoření světa, Mojžíše, Šalomouna i královnu ze Saby.

Přestože náměty autor čerpá z dochované literatury indické, perské, irácké, egyptské, syrské, staroarabské, beduínské, židovské, řecké i byzantské, najdeme zde důvěrně známý střevíček, jež musí vyvolená nevěsta obout, chytrého Honzu, Lociku, po jejichž dlouhých vlasech se k ní vyšplhal princ, tři vlasy děda Vševeda, zakletí princezny pod zem, zrádné bratry a další „středoevropské“ po-

hádkové scénáře. Přečteme si bajky o zvířatech i rytířské příběhy, které si pamatujeme z dětství.

I arabské pohádky jsou humorné, satirické, moudré a vždy v nich vítězí dobro nad zlem. Podobně jako pohádky jiných národů byly v dobách minulých útěchou prostých lidí, kteří věřili v tajemnou sílu, jež jim pomůže z nesnází. Pohádkové postavy se obracejí na anděly, dobré i zlé džiny, máridy, ifríty, gúly.

Jiří Tomek převyprávěl také několik příběhů inspirovaných sbírkou Tisíc a jedna noc a stejně jako tento klenot světové literatury obsahují i jeho pohádky jedinečnou atmosféru orientální poezie. Kniha je nadto excelentním artefaktem, který se nakladatelství Argo vskutku povedl dotáhnout k dokonalosti. Do modrých tónů laděné grafické zpracování, včetně citlivých ilustrací

Jiří Tomek: Král světa

(Arabské mýty, legendy a pohádky)

Nakladatelství: Argo, 2016

Ilustrace: Tereza Ščerbová

Hodnocení: 90 %

Terezy Ščerbové, doplněné oranžovými prvky, přičemž i záložky jsou v modré a oranžové barvě.

Vskutku originální kniha, kterou každý milovník pohádek bez ohledu na věk nepochybně ocení.

Repro z knihy Král světa

NAMODRO. Zasněné modravé ilustrace mladé ostravské výtvarnice Terezy Ščerbové (1982) se líbí dětem i expertům.

Krátce

Vinohradské studio uvedlo Smočkův Piknik

Studiová scéna pražského Divadla na Vinohradech uvedla v pátek premiéru dramatického textu Ladislava Smočka Piknik. Režisér David Šiktanc do něj obsadil pět mladších členů souboru: Michala Novotného, Daniela Bambase, Jiřího Maryšku, Dennyho Ratajského a Davida Steigerwalda.

Zemřel rakouský dirigent Harnoncourt

Ve věku 86 let v sobotu zemřel světoznámý rakouský dirigent Nikolaus Harnoncourt. Znájí jej i čeští milovníci vážné hudby, v roce 2001 byl hvězdou Pražského jara. Harnoncourt byl mnohokrát oceňován, mimo jiné v roce 2005 prestižní Kjótskou cenou za celoživotní dílo.

Cranachové v Moskvě

V moskevském Puškinově muzeu byla otevřena německo-ruská výstava děl malířů Lucase Cranacha staršího a Lucase Cranacha mladšího. V ruské metropoli budou poprvé po mnoha desetiletích pospolu vystavena díla z německé sbírky, jež byla rozdělena odvozem části jejich děl po druhé světové válce do Moskvy. /čtk/

A161000964

INZERCE

STUDIO DVA DIVADLO

Hrají
Berenika Kohoutová
Jan Cina
Jan Kraus
Bohumil Klepl
Daniela Kolářová
Anna Šišková
Roman Štabrňák
a další

E. Vlček, B. Zeman, I. Fischer, J. Hammer

**Šíleně
smutná
princezna**

od 25. 11. 2016

Hudební nastudování
Kryštof Marek

Režie
Šimon Caban

LIMITOVANÝ
POČET PŘEDSTAVENÍ

Partner:

kapsch >>>

Hlavní mediální partneři:

Prima

PRÁVO

Radiožurnál
Český rozhlas

Mediální partneři:

**radio
CITY**
93.7 fm

marianne

railreklam

VLASTA

**PRAŽSKÝ
přehled**

BONUS-CZ

Dopravní podnik
hlavního města Prahy

**STUDIO
GAT**

STUDIODVA.CZ

Fotoreportáž

Foto: Reuters/Sx

IDITAROD. Davy nadšenců lemovaly v sobotu Čtvrtou avenue v aljašském městě Anchorage při slavnostním ceremoniálu zahajujícím legendární závod saní tažených psími spřeženími Iditarod alias Iditarod Trail Sled Dog Race. Závodu dlouhého téměř 1800 kilometrů se zpravidla účastní šest desítek psích spřežení. Jméno dostal po legendární Iditarodské stezce spojující vnitrozemské zlatokopecské městečko Iditarod s pobřežím Beringova moře. Jezdí se v krutých, až sedmdesátistupňových mrazech. Iditarod má pověst závodu, v němž „není důležité vyhrát, ale přežít“.

